

Årsmelding 2010

©SIRUS
Oslo 2011
ISBN 978-82-7171-360-7 (trykt)
ISBN 978-82-7171-361-4 (pdf)

SIRUS
Pb. 565 Sentrum
0105 Oslo
Besøksadresse: Øvre Slottsgate 2B
Telefon: 22 34 04 00
Fax: 22 34 04 01
E-post: sirus@sirus.no
www.sirus.no

Foto: Linda Solheim

Design og grafisk produksjon:
07 Gruppen 2011, www.07.no

Innhold

Forord	4
1 Innledning	6
2 SIRUS' 50-årsjubileum	8
2.1 Jubileumsseminar: Hvor går rusmiddelforskningen?	8
2.2 Jubileumsrapporter	10
2.3 Biografi om Johan Scharffenberg	11
3 Personalet	12
4 Forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet	16
4.1 Gruppe for alkoholforskning	16
4.2 Gruppe for narkotikaforskning	18
4.3 Gruppe for tobakksforskning	19
4.4 EMCDDA – Focal Point funksjonen	21
5 Publikasjoner	23
5.1 Bøker og forskningsrapporter	23
5.2 Vitenskapelige artikler og bokkapitler	24
5.3 Dokumentasjon	28
5.4 Populærartikler, debattinnlegg, nettoppsummeringer, bokanmeldelser ...	28
6 Formidling	31
6.1 Publikasjoner	31
6.2 Nettsted	32
6.3 SIRUS-biblioteket	33
6.4 Media	34
6.5 Nye formidlingskanaler	34
6.6 Fagmøter	35
6.7 Lanseringsseminarer	36
6.8 Foredrag og annen formidling	36
7 Medarbeidernes øvrige virksomhet	38
7.1 Foredag og posters	38
7.2 Undervisning og veiledning	44
7.3 Konsulentarbeid, komité- og styreverv	46
7.4 Internasjonalt samarbeid utenom EMCDDA	50
8 Instituttets fagråd	52
9 Instituttets økonomi	54
9.1 Inntekter	54
9.2 Utgifter	56
9.3 Regnskapet	57
9.4 Administrative saker	57
9.5 Maskiner og utstyr	58

Forord

SIRUS ble etablert i 2001 som et ektefødt barn av Statens institutt for alkoholforskning (SIFA), grunnlagt allerede i 1960. Jubileumsåret 2010 har vært et begivenhetsrikt år for instituttet med feiringen av instituttets 50-årsjubileum som et høydepunkt. Vi ønsket å bruke jubileet til å belyse sentrale problemstillinger innenfor rusmiddelforskningen. På et stort jubileumsseminar 4. november ba vi noen sentrale internasjonale forskere på feltet om å forsøke å besvare spørsmålet: hvor går rusmiddelforskningen? Vi brukte også jubileet til å vise hva rusmiddelforskningen sier om aktuelle spørsmål i Norge. Det ble derfor laget tre jubileumsrapporter som drøfter sentrale begreper, belyser omfang av rusmiddelbruk og problemer som dette skaper, og hvilke tiltak som er mest effektive for å begrense problemene. Alt dette er tilgjengelig på våre nye nettsider som ble lansert i forbindelse med jubileet.

I mai 2010 avholdt instituttet et seminar for å presentere de to bøkene *Drug Policy and the Public Good* og *Alcohol: No ordinary Commodity – second edition* utgitt på Oxford University Press. Ingeborg Rossow har vært med i den internasjonale forskergruppen som står bak de to utgivelsene, som oppsummerer hva forskningen viser om effekten av ulike virkemidler i narkotika- og alkoholpolitikken. Norske medier omtalte særlig konklusjonen om at pris er det mest effektive virkemidlet for å begrense alkoholrelaterte problemer, mens informasjonskampanjer og skoleforebyggende tiltak er mindre effektive. Det vakte også interesse at forskningen viser at økte aldersgrenser er effektivt. Boka om narkotikapolitikk, *Drug Policy and the Public Good*, vant forøvrig førsteprisen i kategorien Public Health i British Medical Association Medical Book Awards.

På grunn av den relativt store utbredelsen av snus i Norge og Sverige, er det stor etterspørsel etter kunnskap knyttet til skadereduksjon på tobakksområdet. To studier som ble publisert i 2010, fikk derfor betydelig oppmerksomhet både i internasjonale massemedia og i fagtidsskrifter, blant annet det prestisjetunge amerikanske tidsskriftet *Journal of the National Cancer Institute*. Foreliggende data viser at snus ser ut til å ha betydning for å få norske røykere til å slutte å røyke. Andel forhenværende røykere er langt høyere blant personer som bruker eller har brukt snus, enn blant personer uten brukserfaring med snus. Det framkommer også at snus er den mest brukte røykesluttmetoden hos norske menn mellom 20 og 50 år.

Mette Irmgard Snertingdal disputerte i juni med en avhandling om straffedømte i heroinsaker. Snertingdal fant blant annet at de straffedømte forteller ulike typer historier for å styrke sitt selvbilde. Hun viser at offer for avhengighet er den mest suksessrike historien i retten og fører til redusert straff, dvs. at heroinavhengighet av dommerne blir vurdert som noe som reduserer personlig ansvar. Det samme gjelder en historie som vektlegger offer for organisert kriminalitet, mens historie basert på offer for sosial urettferdighet ikke blir tillagt vekt av dommerne.

En rapport om alkopolitikken og opinionen tyder på at oppslutningen om en restriktiv alkoholpolitikk har økt i Norge de senere årene. I rapporten pekes

Jostein Rise

det på noen mulige forklaringer: politikken har allerede blitt liberalisert med langt flere vinmonopolutsalg, utesteder og utvidete salgs- og skjenketider samtidig som økt kjøpekraft har ført til at alkohol relativt sett er blitt billigere de siste tiårene. Alkoholforbruket har også økt betydelig, og flere har kanskje opplevd alkoholens skyggesider.

Det kan også nevnes at i forlengelsen av debatten omkring innskrenking av skjenketider på utesteder, vakte det interesse da SIRUS sin årlige kartlegging av kommunenes forvaltning av alkoholloven viste at bare én av sju kommuner tillater skjenking fram til alkohollovens maksimaltid klokka tre.

SIRUS hadde besøk av Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen rett før sommeren. Her ble hun presentert for politisk aktuelle problemstillinger og prosjekter i de tre faggruppene for alkohol-, narkotika- og tobakksforskning.

SIRUS har en uttalt målsetting om å publisere i internasjonale fagtidsskrifter. Det er derfor gledelig at oversikten over publikasjoner fra instituttets ansatte i 2010 viser at 39 av til sammen 73 arbeider ble publisert internasjonalt, en økning fra 2009. Samtidig er vi tilfreds med at denne økningen ikke har gått på bekostning av utgivelse av SIRUS-rapporter. Det er imidlertid grunn til å understreke at en må regne med svingninger i antall publiseringer fra år til år.

I oktober fikk vi den tragiske beskjeden om at en av våre mest erfarne forskere, Einar Ødegård hadde gått bort. Einar begynte sin forskerkarriere ved SIFA i 1991 og hadde ved sin død vært ved instituttet i nærmere 20 år. Han var en begavet forsker med betydelig innsikt i vitenskapsteoretiske problemer og evne til begrepsmessige avklaringer. Til tross for sine mange helsemessige plager, klaget han aldri, men etter et hjerneslag stod ikke livet til å redde. Einar er dypt savnet på SIRUS.

Oslo 1. mars 2011

Jostein Rise

Direktør

1 Innledning

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) ble opprettet i 2001 ved en sammenslåing av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) og dokumentasjonsseksjonen samt biblioteket i det daværende Rusmiddel-direktoratet. Fra 2002 omfatter forskningsområdet også tobakk. Instituttet er i tillegg nasjonalt kontaktpunkt for EUs narkotikaovervåkings-senter, EMCDDA.

I vedtektenes § 1 heter det om instituttets formål:

«Statens institutt for rusmiddelforskning er en forskningsfaglig selvstendig institusjon som har som formål å utføre forskning som kan bidra til økt kunnskap omkring bruk og misbruk av rusmidler og andre avhengighets-skapende midler, med særlig vekt på samfunnsvitenskapelige problem-stillinger.»

Instituttet skal:

- Kartlegge sosiale og helsemessige skadevirkninger som bruken av rusmidler fører til, problemenes årsaker og hvordan disse skal kunne løses eller reduseres gjennom offentlig og privat innsats
- Bidra med kunnskap av betydning for arbeidet med å forebygge misbruk av rusmidler
- Kartlegge virkninger av eksisterende ordninger og muligheter for forbedringer
- Vurdere sammenhenger og mulige tiltak på tvers av gjeldende inndeling i forvaltningssektorer og nivåer
- Sikre at kunnskap gjøres tilgjengelig

Dette fastsetter rammen for instituttets virksomhet. For det første avgrenses virksomhetens art. Instituttets formål er å drive forskningsbasert kunnskaps-produksjon og -formidling. Hovedsakelig vil dette være av samfunnsviten-skapelig karakter. Klinisk og/eller biomedisinsk forskning faller i utgangs-punktet utenfor instituttets forpliktelser.

For det andre avgrenses også området for virksomheten. Mandatet er primært knyttet til rusmidler, jf. de mer detaljerte forpliktelser som fastsettes i annet ledd. Vedtektene sikter her først og fremst til alkohol og narkotika, men etter at en gruppe tobakksforskere ble overført fra Folkehelseinstituttet i forbindelse med reorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltningen, omfatter primærområdet også tobakksforskning. Vedtektene åpner imidlertid også opp for virksomhet knyttet til andre avhengighetsskapende midler og atferdsformer, som f.eks. pengespill og pengespillproblemer og legalt forskrevne legemidler. I tråd med dette har instituttet også prosjekter om pengespill/pengespillsproblemer og bruk/misbruk av legemidler.

I vedtektenes § 2 om instituttets oppgaver heter det i første ledd:

«Instituttet skal ha forskning som sin primæraktivitet. For å sikre kunnskapsspredning og tilgjengelighet til forskningsresultater, statistikk og fagmateriale for viktige målgrupper, skal instituttet også ha dokumentasjon, formidling og faktainformasjon som viktige oppgaver. Som ledd i dette skal instituttet ha et nasjonalt kompetansebibliotek for rusmiddelspørsmål.»

Instituttet er altså ikke et rent forskningsinstitutt, selv om forskningsvirksomheten utgjør kjerneområdet. Instituttets tobakksforskning har imidlertid en mer begrenset rekkevidde. Denne omfatter ikke tilsvarende dokumentasjonsoppgaver som for alkohol og narkotika, da dette ivaretas av Helsedirektoratet. Instituttet har heller ikke dokumentasjonsansvar med hensyn til pengespill og legemidler.

Hovedmålene for virksomheten kan med andre ord formuleres slik:

- Drive forskning av faglig høy kvalitet på rusmiddelfeltet og tilstøtende områder.
- Fremskaffe relevant dokumentasjon knyttet til alkohol og narkotika.
- Formidle eksisterende kunnskap til viktige brukergrupper.

Instituttet er en selvstendig institusjon som frem til 31.12.2005 lå under det daværende Arbeids- og sosialdepartementet, men ble fra 1.1.2006 overført til Helse- og omsorgsdepartementet. Instituttet ledes av en direktør ansatt på åremål. Fra 2005 er det tidligere styret avløst av et fagråd på åtte medlemmer, oppnevnt av overordnet departement.

2 SIRUS' 50-årsjubileum

SIRUS ble etablert i 2001 som et ektefødt barn av Statens institutt for alkoholforskning (SIFA). SIFA startet sin virksomhet i 1960 med forskning på alkoholspørsmål som hovedbeskjeftigelse. Instituttet skulle ha en samfunnsvitenskapelig profil, og ble også hovedsaklig finansiert over Sosialdepartementets budsjett. Etter hvert ble ulovlige rusmidler og andre avhengighetsskapende atferdsformer innlemmet i prosjektporteføljen, og navnet ble i 1988 endret til Statens institutt for alkohol og narkotikaforskning, men forkortelsen SIFA ble beholdt. SIRUS er resultat av en sammenslåing av SIFA og dokumentasjons- og biblioteksfunksjonen i det daværende Rusmiddeldirektoratet.

Ved 25-årsjubileet i 1985 ble det utgitt en bok, «*Alkohol i Norge*», som gir et bilde av instituttets aktivitet og historie de første 25 årene.

2.1 Jubileumsseminar: Hvor går rusmiddelforskningen?

Hovedmarkeringen av SIRUS' 50-årsjubileum skjedde i form av et seminar 4. november i Oslo Militære Samfund. Fokus for seminaret var rusmiddelforskningens fremtid. Syv sentrale forskere på feltet tok for seg utfordringene for den samfunnsvitenskapelige rusmiddelforskningen ut fra et nordisk og internasjonalt perspektiv. Seminaret ble åpnet av statssekretær Ragnhild Mathisen i Helse- og omsorgsdepartementet og direktør Jostein Rise.

Robin Room er en toneangivende rusmiddelforsker som nå arbeider i Australia, men som kjenner den nordiske rusmiddelforskningen godt ved at han bl.a. har arbeidet flere år i Sverige. Room åpnet seminaret med et innlegg der han belyste de nordiske tradisjonene i rusmiddelforskningen ut fra et internasjonalt perspektiv. Hva har den nordiske forskningen bidratt med? Hva er forholdet mellom forskning og politikkkutforming på rusmiddelfeltet i Norden?

Robin Room holdt åpningsforedraget på jubileumsseminaret

Robert West er sjefredaktør i tidsskriftet *Addiction* og har forsket mye på avhengighet. Han drøftet hvordan man skal forstå avhengighet i dagens kompliserte samfunn. Hvordan påvirker avhengigheten hjernens motivasjonssystem? I hvilken grad har den avhengige mulighet til å gjenvinne selvkontrollen?

Historikeren **Virginia Berridge** rettet søkelyset mot hvorfor noen rusmidler er ulovlige mens andre ikke er det. Hvilke kulturelle faktorer ligger bak den ulike håndteringen av substansene? Hvilke grunnleggende endringer har skjedd i forståelsen av rusmidlene over tid? Kan man vente seg at det blir større likheter i politikken knyttet til de ulike stoffene i tiden framover?

I andre del av seminaret løftet sentrale nordiske forskere fram utfordringer den nordiske rusmiddelforskningen står foran. **Börje Olsson**, leder av Centrum för

Jubileumsseminaret samlet rundt 100 deltakere, og ble holdt i lokalene til Oslo Militære Samfund

socialvetenskaplig alkohol- og drogforskning (SoRAD) ved Stockholms universitet, drøftet hvilken rolle rusmiddelforskeren skal spille i det senmoderne samfunnet. **Pia Rosenqvist**, mangeårig leder av sekretariatet i den tidligere Nordiska nämnden för alkohol och drogforskning (NAD), nå rusmiddelforskningsenheten i Nordens Velfärdssenter (NVC), belyste utviklingen og den mulige fremtiden for det nordiske rusmiddelforskningssamarbeidet. Professor **Margaretha Järvinen** ved Københavns universitet tok opp spørsmål rundt hvilken forbindelse det er mellom den nordiske alkoholforskningen og den nordiske alkoholkulturen. Forskningsleder **Karl Erik Lund** fra SIRUS avsluttet med å drøfte hvilke nye tilnæringer man nå ser i tobakksforskningen.

Seminaret samlet rundt 100 deltakere og ble avsluttet med en jubileumsmiddag.

2.2 Jubileumsrapporter

I forbindelse med jubileet ble det publisert tre rapporter der SIRUS-forskere bruker norsk og internasjonal kunnskap for å forsøke å svare på sentrale spørsmål innen rusmiddelfeltet. I tillegg vil det i 2011 bli utgitt en bok om SIFA og SIRUS sin historie skrevet av noen av instituttets mest erfarne forskere.

I rapporten «*Hva er misbruk og avhengighet?*» drøftes det om, og i hvilken grad man kan skille mellom bruk, misbruk og avhengighet av rusmidler, hvordan oppfatninger av misbruk har endret seg over tid og hvordan man gjennom ulike metoder kan beregne antall misbrukere. Det er langt fra gitt hva som gjør at visse former for forbruk av rusmidler kalles bruk og andre misbruk. Er det om stoffet er lovlig eller ikke, ruseffekten, hvor mye man bruker, eller negative konsekvenser for brukeren og/eller omgivelsene som er avgjørende?

Ellen J. Amundsen presenterer jubileumsrapporten «*Hva er misbruk og avhengighet?*»

En annen rapport tar for seg skader og problemer knyttet til bruk og misbruk av alkohol, narkotika og tobakk. Her går det fram at målt i dødsfall og tap av friske leveår, er det tobakksbruk som står for den største andelen av sykdomsbyrden i høyinntektsland. Alkohol står igjen for en større andel enn narkotika. Siden alkohol har så mye større utbredelse enn narkotika, vil flere barn, partnere og andre nære pårørende rammes av alkoholmisbruk enn av narkotikamisbruk. Alkohol er også en viktigere faktor i forbindelse med vold og har større negative konsekvenser for arbeidslivet enn narkotikabruk.

Den tredje rapporten belyser tiltak for å begrense alkoholrelaterte problemer. En konklusjon i rapporten er at Norge internasjonalt blir vurdert som «best i klassen» med hensyn til bruk av virksomme forebyggingstiltak, deriblant regulering av pris og tilgjengelighet, og tiltak mot promillekjøring. Men på to områder kan vi ha mye å hente: bedre håndheving av skjenkebestemmelsene og kartlegging/tidlig intervensjon i primærhelsetjenesten.

Kapitlene i rapportene er bearbeidet til nettartikler og er lagt ut på sirius.no som oppsummeringer, sortert etter tema. De inngår i en styrking av instituttets nettsted, som også var et satsingsområde i jubileumsåret.

2.3 Biografi om Johan Scharffenberg

Espen Søybye har vært tilknyttet SIRUS mens han har arbeidet med en biografi om psykiateren Johan Scharffenberg, og boka ble lansert i forbindelse med jubileet. Scharffenberg var sentral i avholdsbevegelsen, og fra 1902 til 1926 var han den fremste talsmannen for et statlig, landsomfattende brennevinsforbud. Han er i dag mest kjent for å ha vært pådriver for loven om sterilisering som han mente burde brukes på åndssvake, løsgjengere, tatere og vanekriminelle. Scharffenberg hadde et sterkt og bredt samfunnsengasjement, involverte seg i tidens politiske stridsspørsmål, og var selv deltaker i de store nasjonale begivenhetene i 1905, 1940 og 1945.

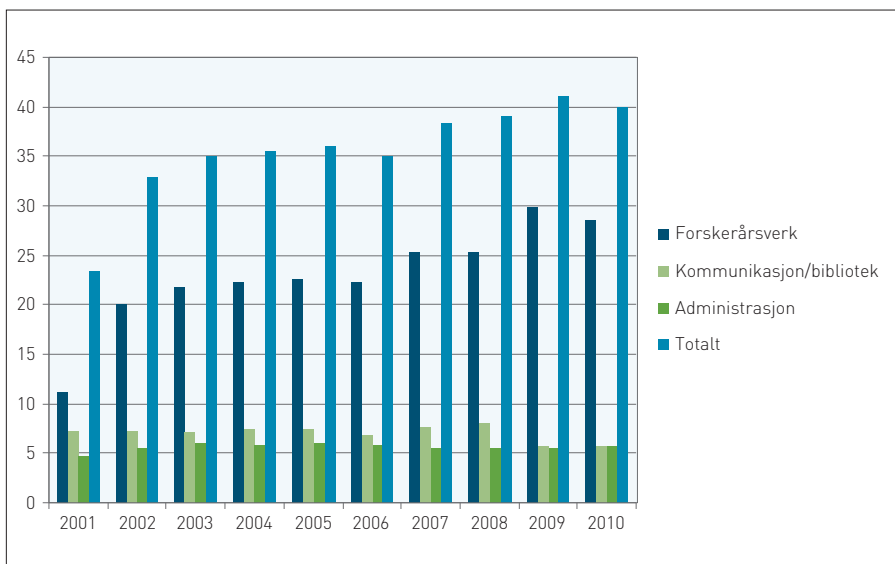
Søybyes bok har tittelen «*En mann fra forgangne århundrer. Overlege Johan Scharffenbergs liv og virke 1869–1965. En arkivstudie*», og er utgitt på Oktober Forlag. Boka ble lansert i forkant av SIRUS' jubileumsseminar med innledninger av direktør Jostein Rise, forlagssjef Geir Berdahl og forfatteren, mens Bernt Bull fra Helse- og omsorgsdepartementet kommenterte biografien.

Biografien fikk bred omtale i media og ble av flere kritikere fremhevet som en av de viktigste sakprosautgivelsene i Norge i 2010. Spesielt ble Søybyes metode med å la kildene komme direkte i tale trukket fram som et vellykket grep.

3 Personalet

I 2010 hadde SIRUS ca. 40 årsverk. Disse var fordelt på ca. 29 årsverk til vitenskapelig arbeid/dokumentasjon, ca. 6 til informasjons-/bibliotekfunksjonen og ca. 5 til administrasjon – inkl. direktørstillingen. Utviklingen i antall årsverk framgår av figur 1.

Figur 1. Antall årsverk

De fleste av de fast ansatte forskerne har kompetanse på minst doktorgradsnivå. Ni ansatte arbeidet i 2010 mot doktorgrad. De ansatte i 2010 var:

Faste stillinger:

Direktør:	Jostein Rise, dr.philos.
Forskningsledere:	Karl Erik Lund, dr.polit. Jostein Rise dr.philos. (<i>midl. funksjon</i>) Astrid Skretting, cand.sociol.
Forskere:	Ellen J. Amundsen, dr.philos. Bergljot Baklien, cand.sociol. Anne Line Bretteville-Jensen, dr.polit. Øyvind Horverak, cand.oecon. Elisabeth Kvaavik, Ph.D Ingeborg Lund, cand.polit. Inger Synnøve Moan, dr.polit. Sturla Nordlund, cand.real. Hilde Pape, dr.psychol. (i 20 % f.o.m. 30.08.2010) Ingeborg Rossow, dr.philos. Janne Scheffels, dr.polit. Elisabet E. Storvoll, dr.polit. Gunnar Sæbø, dr.polit. Einar Ødegård, mag.art. (t.o.m. 15.10.2010) ¹
Seniorrådgivere:	Anders Bryhni, cand.polit. (rådgiver fram til 31.08.2010) Odd Hordvin, sosionom Grete Lauritzen, cand.polit. Jorunn Moen, bibliotekar
Rådgivere:	Marit Edland-Gryt, master i sosiologi Hege C. Lauritzen, cand.polit. (t.o.m. 30.11.2010) Marianne Lund, cand.polit. Hilgunn Olsen, cand.polit. Øystein Skjælaaen, cand.polit. Ståle Østhus, cand.polit. (f.o.m. 01.08.2010)
Informasjonssjef:	Christian Lund, cand.philol.
Administrasjonssjef:	Benedicte Angell, cand.mag.
Seniorkonsulenter:	Jorunn A. Hannasvik Anne Johanson
Førstekonsulent:	Beth Løken Haugen (f.o.m. 01.06.2010)
Konsulent:	Nada Halabi

¹ Einar Ødegård døde 15.oktober 2010.

Hovedbibliotekar:	Johanne Longva
Spesialbibliotekarer:	Beate Henriksen Linda Solheim
Bibliotekar:	Hege Ørbeck Sørheim (50 %, i permisjon)
Midlertidige stillinger:	
Forskere:	Hans Olav Melberg, Ph.D (20 %) Thor Norström, fil.dr. (20 %) Peter Nygaard, Ph.D (30 % t.o.m. 27.07.2010) Willy Pedersen, dr.philos. (20 %) Astrid Skatvedt, Ph.D Mette I. Snertingdal, Ph.D (cand.polit. t.o.m. 03.06.10)
Stipendiater:	Elin K. Bye, cand.polit. Marianne Hansen, cand.psychol. Elisabeth Larsen, cand.polit. Line Schou, master i sosiologi (f.o.m. 01.08.10) Mikael Julius Sømhovd, master i psykologi (01.04.10–12.07.10) Tord Finne Vedøy, master i sosiologi
Rådgivere:	Eva Hausken, klinisk sosionom (t.o.m. 28.02.10) Unni Krogh, cand.philol. (50 %)

Pensjonistene Ragnar Hauge (tidligere forsker) og Eva Hausken (tidligere rådgiver) er fortsatt tilknyttet instituttet gjennom arbeid med enkelte prosjekter.

Likestilling, jf. likestillingslovens § 1a

Pr. 31.12.10 var det ansatt 29 kvinner og 10 menn ved instituttet, dvs. en kvinneandel på 72,5 % (ekskl. fire forskere i 20 % stilling, en kvinne og tre menn).

Stillingsgruppene ved SIRUS er inndelt i a) lederstillinger, b) forsker- og stipendiatstillinger, forskningsmedarbeidere o.l. og dokumentasjonsstillinger, og c) teknisk-administrative stillinger.

De faste lederstillingene var besatt av to menn og en kvinne. F.o.m. mars 2006 har tre av forskerne innehatt en midlertidig funksjon som forskningsleder. Disse er i omtalen nedenfor regnet med blant forskerne med sine ordinære forskerlønninger (lønnstillegget de har for sin lederfunksjon er dermed ikke inkludert i denne statistikken). I stillingsgruppe b) var det 24 kvinner og 10 menn, mens det i de teknisk-administrative stillingene var fire kvinner. I 2010 har direktøren vært forskningsleder i faggruppe for alkoholforskning.

Det gjennomsnittlige lønnsnivået for kvinnene i stillingsgruppe b) tilsvarte pr. 31.12.10 statsregulativets lønnstrinn 61 og for mennene lønnstrinn 63. Dette kan relateres til en høyere gjennomsnittalder og kompetanse blant mennene. Ser man på de rene forskerstillingene, lå gjennomsnittet for både kvinner og menn på lønnstrinn 68. Stipendiatene og forskningsmedarbeiderne lå i gjennomsnitt på lønnstrinn 56 (gjelder i hovedsak kvinner; i denne gruppen var det kun to menn). Bibliotekarene hadde i gjennomsnitt lønnstrinn 54 og medarbeiderne i de teknisk-administrative stillingene lønnstrinn 51 (det var ingen menn blant bibliotekarene).

I SIRUS' lokale tilpasningsavtale til Hovedavtalen i staten, er det nevnt ulike likestillingstiltak, bl.a. kjønnsnøytrale kriterier for lønnsfastsettelse og at kvinner skal gis samme mulighet som menn til å arbeide med kvalifiserende arbeidsoppgaver og til å ivareta prosjektlederfunksjoner og andre lederfunksjoner. Slik fordelingen av menn og kvinner er ved instituttet, og slik de arbeids- og lønsmessige vilkårene fordeler seg, har ikke instituttet ansett at det har vært behov for særskilte tiltak ut over dette.

4 Forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet

Fra 1. januar 2009 har den faglige virksomheten ved instituttet vært organisert i tre faggrupper: gruppe for alkoholforskning, gruppe for narkotikaforskning og gruppe for tobakksforskning. Dette for tydeligere å vise hvilke substansområder instituttet har ansvar for. Erfaringen så langt er at denne gruppeinndelingen fungerer godt.

Faggruppene har ansvar for utvikling av sine respektive substansområder ved å produsere kunnskap og holde seg oppdatert om hva som foregår på feltet så vel nasjonalt som internasjonalt. Som et anvendt samfunnsvitenskapelig institutt med et forskningsmessig ansvar for problemområder av stor samfunnsmessig betydning, skal det produsere tre typer av kunnskap: (i) kunnskap om problemenes størrelse og fordeling, (ii) kunnskap om problemenes årsaker, og (iii) kunnskap om tiltak og virkemidler for å redusere problemene. Ansvaret SIRUS har for dokumentasjon er integrert i forskningsvirksomheten.

En av instituttets ansatte, Mette Irmgard Snertingdal, disputerte for doktorgraden i juni 2010 med avhandlingen «*The co-ordination of heroin crime. Narratives of smugglers and dealers meet the judicial practices*».

4.1 Gruppe for alkoholforskning

I 2010 har aktiviteten i faggruppe for alkoholforskning hovedsakelig vært knyttet til prosjekter som strekker seg over flere år, og i noen grad til avgrensede evalueringer samt mer dokumentasjonspregede oppgaver.

Et sentralt prosjekt er **Rusmiddelbruk i befolkningen**, som forsyner alle faggruppene med data som brukes til å belyse ulike problemstillinger. SIRUS/SIFA har i mer enn et halvt århundre kartlagt drikkevaner i befolk-

ningen gjennom en serie intervjuundersøkelser. Sammenliknbarhet med hensyn til spørsmål og metode gjør at denne serien av spørreundersøkelser gir et sjeldent godt bilde av hvordan drikkevanene i den norske befolkningen har endret seg over tid. Undersøkelsene er gjennomført regelmessig, med ca. 5 års mellomrom, og i 2009 ble det foretatt en ny slik befolkningsundersøkelse. Hovedvekten av spørsmålene dreier seg om vaner, holdninger og skader knyttet til alkoholbruk, men det inngår også spørsmål om bruk av andre rusmidler. Det er publisert flere omfattende rapporter og artikler som bl.a. gir en beskrivelse av utviklingen i drikkemønster og holdninger til alkoholpolitiske virkemidler. Et stigende problem med slike landsomfattende survey-undersøkelser er usikkerheten om undersøkelsen er representativ for befolkningen, som følge av synkende svarprosent. Arbeidet med å finne fram til mer hensiktsmessige måter å skaffe seg informasjon fra befolkningen om bruk av ulike rusmidler er derfor intensivert. SIRUS har også startet arbeidet med å forbedre alkoholstatistikken på nasjonalt og kommunalt nivå ved en bedre samordning av ulike datakilder, herunder en bedre oversikt over den uregistrerte omsetningen av alkoholdrikker.

Flere prosjekter studerer **konsekvenser av bruk av alkohol**. Det fokuseres på vold, promillekjøring, barn som skadelidende og sykefravær. Et annet prosjekt tar utgangspunkt i totalkonsummodellen som postulerer en nær sammenheng mellom totalkonsumet av alkohol og omfanget av alkoholrelaterte skader. Et sentralt funn er at selv om det registrerte salget av alkohol har økt med nesten 50 prosent fra 1990 til i dag, har ikke alle typer alkoholrelaterte problem økt tilsvarende. En mulig forklaring er at forbruksveksten er knyttet til økt forbruk av vin, noe som gir færre akutte skader og sosiale problemer enn f.eks. en økning i forbruk av brennevin.

En rekke prosjekter er knyttet til **forebygging og rusmiddelpolitiske virkemidler**, herunder prosjekter som produserer kunnskap med relevans for forebyggende tiltak. Det sees blant annet på skjenkekontroll, betydningen av rusmiddelpolitiske handlingsplaner og kommunenes forvaltning av alkoholloven. En studie viser at mange ungdommer drikker seg fulle på utesteder. I et internasjonalt samarbeidsprosjekt gis en oppsummering av forskning på effekt av ulike alkoholpolitiske virkemidler, og her framheves pris og tilgjengelighet som det mest sentrale for begrensing av alkoholskadene. En relevant studie i denne sammenheng viser imidlertid at økningen av vinmonopolets utsalgssteder det siste tiåret ikke synes å ha ført til økning i det totale konsumet av alkohol i de aktuelle kommunene.

Et fjerde sentralt område er **internasjonal alkoholpolitikk** hvor det inngår et prosjekt som belyser hvordan alkoholpolitikken beveger seg av og på dagsordenen i EU.

SIRUS deltar også i et stort **EU-finansiert** prosjekt der instituttet har ansvar for en del som belyser endringer i syn på misbruk i ulike europeiske land.

SIRUS deltar også i en annen del av prosjektet som belyser betydningen av generelle samfunnsforhold når det gjelder variasjonen i alkoholkonsum.

Til alkoholforskningsgruppas aktiviteter hører også to prosjekt som belyser ulike sider ved markedet for **pengespill** i Norge. Blant resultatene kan nevnes at det er observert en nedgang i bruk av pengespill blant ungdom etter at automatene forsvant, og at raske pengespill øker risikoen for spilleproblemer.

4.2 Gruppe for narkotikaforskning

Aktiviteten i faggruppe for narkotikaforskning har i 2010 dels vært knyttet til prosjekter som strekker seg over år, dels til avgrensede evalueringer og dels til mer dokumentasjonspregede oppgaver.

Et sentralt prosjekt er **Narkotikamarkedet**, som omfatter ulike problemstillinger. Et viktig datatilfang er en lang tidsserie av intervjuer med brukere av den sentrale sprøyteutdelingen i Oslo. Dette er data som danner grunnlag for flere delprosjekter. Beregning av antall sprøytemisbrukere i Norge er videreført, og arbeidet med metodeutvikling for slik beregning har fortsatt. I forbindelse med et doktorgradsprosjekt som ble avsluttet i 2010, ble det foretatt analyser av 26 kvalitative fengselsintervjuer med straffedømte i heroinsaker og analyse av alle heroinsaker i lagmannsretten fra 1995–2005. Det ble identifisert klare mønstre i hvilke historier og motiver som retten anser som relevante og troverdige, og hvilke som anses som irrelevante og mindre troverdige ved utmåling av straff.

I den omfattende studien av narkotikamisbrukere som ble tatt inn i behandling i 1998/99 – **Tiårig prospektiv studie av narkotikamisbrukere rekruttert fra behandling** – ble en fjerde og siste oppfølgingsundersøkelse avsluttet i 2009. De viktigste funnene fra de ulike oppfølgingstidspunktene vil bli presentert i en rapport som forventes å foreligge i 2011.

For å møte den økende etterspørselen etter mer systematiske utredninger og oppfølging av rusmiddelmissbrukere i behandling, har SIRUS gjennom flere år deltatt i et nordisk og internasjonalt nettverk for å tilpasse de internasjonalt anerkjente instrumentene Addiction Severity Index (EuropASI) og Adolescent Assessment Dialogue (EuropADAD) til norsk. I 2010 er dette arbeidet videreført blant annet ved ferdigstilling av en elektronisk versjon av EuropASI. En rapport om erfaringer ved bruk av EuropASI i den nevnte 10-års oppfølgingsstudien ble publisert i 2010.

Den pågående prøveordningen med **Narkotikaprogram med domstolskontroll** blir evaluert. I den forbindelse er SIRUS i gang med intervjuing av de som dømmes til programmet samt med oppfølgingsintervjuer, henholdsvis ett og to år etter inntak. I intervjuene kartlegges bruk av rusmidler, kriminalitet, psykisk og somatisk helse.

Når det gjelder behandling av rusmiddelmissbrukere, ble en studie av **substitusjonsbehandling i de nordiske land** avsluttet i 2010. Problemstillinger som ble undersøkt var hvordan slik behandling er organisert, retningslinjer, omfang osv. Resultatene er presentert i en artikkel i *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*.

Norge har et urovekkende stort antall narkotikarelaterte dødsfall, og bakgrunnen for **overdosedødsfall** søkes belyst i ulike prosjekter. Det framkommer blant annet at løslatelse fra fengsel eller utskriving fra behandling medfører økt risiko for overdosedødsfall.

Som en metode for å **estimere bruk av narkotika i et avgrenset geografisk område**, samarbeider SIRUS med NIVA/FHI i et prosjekt der en kombinerer data fra spørreskjemaundersøkelser, målinger i avløpsvann og prøvetaking av et tilfeldig utvalg av bilførere.

En **kartlegging av fylkeskommunenes tannhelsetilbud til rusmiddelmissbrukere** som ble ferdigstilt i 2010, viste at fylkeskommunene er godt i gang med dette arbeidet.

Stiftelsen Kirkens bymisjon Oslo, mottar betydelige midler fra staten for å prøve ut et døgnåpent **lavterskel hjelpetilbud til de mest utsatte rusmiddelmissbrukerne (24SJU)**. SIRUS har fått i oppdrag av Helsedirektoratet å evaluere prosjektet. Evalueringen vil dels fokusere på hvordan det arbeides med målgruppa, dels på hvordan målgruppa ser på tilbudet og dels på sammenhengen mellom 24SJU og de ulike delene av hjelpeapparatet. Evalueringsrapport vil foreligge i 2012.

Et annet evalueringsoppdrag fra Helsedirektoratet er **utprøving av et opplæringsprogram for ansatte i kommunene** for å gi økt kompetanse med hensyn til identifisering og oppfølging av gravide og småbarnsfamilier om bruk av rusmidler, psykiske problemer og vold i nære relasjoner.

En viktig og etterspurt publikasjon fra SIRUS er **Rusmidler i Norge**. Publikasjonen er en årlig utgivelse som inneholder oppdaterte tabeller om forbruk, tilgjengelighet, økonomi, skadevirkninger og kriminalitet knyttet til alkohol, narkotika og tobakk.

4.3 Gruppe for tobakksforskning

Tobakksforskningen ved SIRUS hadde også i 2010 et tyngdepunkt omkring **skadereduksjon, røykeslutt og transisjonen mellom snusbruk og røyking**. Vitenskapssamfunnet, media og beslutningstakere nasjonalt og internasjonalt har etterspurt kunnskap om hvorvidt snus kommer i tillegg til, eller til erstatning for sigarettene i Norge. I EU har det en stund foregått en debatt om hensiktsmessigheten av forbudet mot å selge snus, og erfaringene fra Norge og Sverige har blitt viktige referansepunkt. I 2010 publiserte

instituttet to artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift som belyste den rolle snus har fått for røykeslutt i Norge. Dette resulterte i flere invitasjoner om foredrag, bl.a. fra EUROSCIENCE-konferansen i Torino, Italia og fra Prevention Research Center i Berkeley, USA. Artiklene fikk bred internasjonal pressedeckning, og tobakksforskningen ved SIRUS ble bl.a. beskrevet i det prestisjefylte amerikanske tidsskriftet *Journal of the National Cancer Institute*.

Flere artikler om samme tema var også under utarbeidelse i 2010, bl.a. med bistand fra UK Centre for Tobacco Studies, Division of Epidemiology and Public Health ved Universitetet i Nottingham. Med bakgrunn i at forskning omkring snus og skadereduksjon av mange oppfattes som et kontroversielt emne, har instituttets ansatte deltatt i flere mediedebatter i løpet av 2010.

I 2008 fikk SIRUS midler fra Forskningsrådet til å sette i gang studier av tobakksatferd i lys av et sosialt ulikhetsperspektiv. I det ene av disse prosjektene – **Hard-core røykere i Norge. Utbredelse, utviklingstrekk og sosio-demografiske karakteristika** – er målsettingen å identifisere en gruppe av røykere som kan være vanskelig å nå med tradisjonelle tobakksforebyggende tiltak. Det er konkretisert tre problemstillinger; i) hvor stor er gruppen og hvilke sosio-demografiske kjennetegn har den, ii) endres gruppens relative størrelse etter hvert som andel røykere desimeres, iii) hvilke mekanismer kan bidra til å forklare hvorfor gruppen fortsetter å røyke i et røykefiendtlig normklima.

I det andre prosjektet – **Betydningen av sosial ulikhet for røyking og bruk av snus** – er målet å undersøke om brukere av de forskjellige tobakksproduktene har forskjellige sosiale profiler og om bruksendringene varierer med sosial ulikhet. For det andre om kunnskapen og subjektivt oppfattet risiko forbundet med disse produktene varierer med sosial ulikhet. For det tredje om variasjoner i sosial ulikhet for røyking og bruk av snus varierer mellom grupper med forskjellig kulturell bakgrunn, eller mellom minoritets- og majoritetsbefolkningen i Norge.

Prosjektet **Tobakk og rusmidler i filmmediet** analyserer hvor hyppig det brukes tobakk og rusmidler i norske filmer, hvilke sosiale kjennetegn brukerne har, og i hvilken kontekst bruken av tobakk og rusmidler finner sted. Hensikten er å identifisere hvordan bruken av tobakk og rusmidler henger sammen med ulike karaktertrekk. Et sekundært mål har vært å identifisere hvilke symbolske budskap tobakks- og rusmiddelbruk kommuniserer når det gjelder normalitet/avvik og positive/negative verdier. Prosjektet har også sammenliknet utviklingstendensene i bruk av tobakk og rusmidler på film med utviklingstendensene i bruk av tobakk og rusmidler i det virkelige liv. I tillegg undersøkes det om eksponering for røyking på film er en selvstendig risikofaktor for røykestart blant norsk ungdom, slik man har dokumentert er tilfellet i flere andre land. Prosjektet er i sin avslutningsfase, og det har i 2010 vært arbeidet med rapportering av resultater til vitenskapelige tidsskrift.

SIRUS har i 2010 foretatt en **oppdatering av kunnskapsgrunnlaget omkring effekter fra (forbud mot) synlig oppstilling av tobakk i butikk**, og dessuten samarbeidet med Statens institutt for forbruksforskning om en evaluering av det norske oppstillingsforbudet. SIRUS har bl.a. gjennomført flere fokusgrupper hvor formålet har vært å identifisere oppfatninger og holdninger blant røykere til oppstillingsforbudet og til ulike design for emballering av tobakksproduktene. I forbindelse med en varslet politisk revisjon av tobakkslovgivningen, har SIRUS også studert tilslutning og motstand til aktuelle innstramninger i tobakksloven. Oppgaven med å evaluere lovendringen i 2004 om røykfrie serveringssteder ble i 2010 avsluttet med publisering av en artikkel som dokumenterte at de økonomiske konsekvensene for næringen som helhet var ubetydelige. SIRUS publiserte også en artikkel i 2010 som viste at selvforsyningen av tobakk blant ungdom under 18 år fortsatt var høy.

SIRUS leverte i 2010 informasjon til Verdens helseorganisasjon som ble brukt for å evaluere infrastrukturen for norsk tobakkskontroll.

4.4 EMCDDA – Focal Point funksjonen

Det europeiske overvåkingscenteret for narkotika og narkotikamisbruk (EMCDDA) ble opprettet i 1993. Norge har vært medlem siden 2001 med SIRUS som norsk kontaktpunkt.

Avtalen med EMCDDA styrer i stor grad innsatsen gjennom en rekke faste oppgaver. Det skal eksempelvis samles data og informasjon om ulike sider ved narkotikasituasjonen i det enkelte medlemsland. Dette rapporteres til Senteret i form av en årlig nasjonal rapport, ulike spørreskjemaer og en rekke standardiserte tabeller, vesentlig innen epidemiologi. Et annet hovedområde er å delta i utviklingen av fem epidemiologiske nøkkelindikatorer for harmonisering av data på europeisk nivå (se www.sirus.no). Videre er det et formalisert samarbeid om å følge utviklingen av nye narkotiske stoffer som er i omløp (Action on new drugs). Norge deltar også i prosjekter på områder som ikke er direkte avtalefestet. Rapporteringene forutsetter nært samarbeid med norske myndighetsorganer og instanser. Kontakt med sentrale aktører og informanter på rusmiddelfeltet står derfor sentralt.

All pålagt rapportering til EMCDDA er utført etter planen. Retningslinjene for den nasjonale rapporteringen har gradvis endret karakter til mer utstrakt bruk av strukturerte spørreskjemaer og standardtabeller. Hovedrapporten for 2010 ble utarbeidet i samsvar med retningslinjene fra EMCDDA og inneholdt ti kapitler med fokus på endringer og ny utvikling. To spesialtema, «*History, methods and implementation of national treatment guidelines*» og «*Mortality related to drug use*», inngikk også i 2010-rapporten. Flere sentrale instanser utenfor SIRUS bidro med tekst og data innenfor sine fagfelt.

Utover den ordinære rapporteringen, er det levert data basert på analyser fra Kripog og Folkehelseinstituttet om nye narkotiske stoffer som skal overvåkes spesielt. Som ledd i dette samarbeider SIRUS med Sundhedsstyrelsen i Danmark, Statens folkhälsoinstitut i Sverige og NVC Finland om et lukket e-postbasert nettverk for profesjonelle (NADiS). Nettverket omfatter ca. 80 personer, hovedsakelig fra instanser som avdekker tilførsel av narkotiske stoffer og som foretar analyser av stoffprøver. Fra norsk side er 20 personer fra 13 instanser tilknyttet. Samarbeidet fortsatte i 2010.

Som norsk kontaktpunkt deltok SIRUS i lanseringen av EMCDDAs årsrapport for 2010 og var pressekontakt for norske media. Årsrapporten og alle pressemeldingene er publisert på norsk.

Oppdatert informasjon om EMCDDA, blant annet gjennom DrugNet Europa er fortløpende lagt ut på www.sirus.no. Den europeiske årsrapporten, og andre publiseringer fra Senteret er ellers formidlet til statlige og kommunale instanser, til de rusfaglige kompetansesentrene og til et antall kontaktpersoner.

SIRUS har et godt samarbeid med Folkehelseavdelingen i Helse- og omsorgsdepartementet om EMCDDA-arbeidet. I samarbeid med departementet ble det også i november 2010 avholdt et informasjonsmøte for berørte departementer, direktorater og tilsyn i forbindelse med lanseringen av EMCDDAs årsrapport.

Medarbeidere på SIRUS og Folkehelseinstituttet (FHI) deltar i utviklingen av de fem nøkkelindikatorene som står sentralt i EMCDDAs arbeid for å følge narkotikautviklingen i Europa. I 2010 har følgende deltatt i dette arbeidet:

- Ellen J. Amundsen: indikator for problematisk stoffbruk (Problem Drug Use)
- Grete Lauritzen: indikator for etterspørsel etter behandling (Treatment Demand Indicator)
- Sturla Nordlund: indikator for survey om narkotikabruk i den alminnelige befolkningen (Surveys in the General Population)
- Einar Ødegård: indikator for narkotikarelaterte dødsfall og dødelighet (Drug Related Deaths)
- Hans Blystad – FHI: indikator for narkotikarelaterte infeksjonssykdommer (Drug Related Infectious Diseases)

Odd Hordvin leder og koordinerer EMCDDA-arbeidet fra norsk side. Marit Edland-Gryt er koordinator for Action on new drugs, mens Anders Bryhni har ansvar for innhenting av statistikk og for rapportering gjennom standardtabellene.

Anne Line Bretteville-Jensen er medlem av vitenskapskomiteen i EMCDDA.

5 Publikasjoner

5.1 Bøker og forskningsrapporter

Amundsen, E.J. (red), Bretteville-Jensen, A.L., Lund, I., Norlund, S. Rise, J. & Skretting, A.

Hva er misbruk og avhengighet? Betegnelser, begreper og omfang
SIRUS-rapport 4/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Edland-Gryt, M & Skretting, A.

Fylkeskommunenenes tannhelsetilbud til rusmiddelmisbrukere. En kartlegging
SIRUS-rapport 2/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Frøyland, L.R., Hansen, M., Sletten, M.A., Torgersen, L., & von Soest, T.

Uskyldig moro? Pengespill og dataspill blant norske ungdommer
NOVA rapport 18/10. Oslo: NOVA, 2010.

Lauritzen, G.

European Addiction Severity Index (EuropASI) i en oppfølgingsstudie av narkotikabrukere i behandling. Refleksjon om kvaliteter ved instrumentet for forskning og praksisformål
SIRUS-rapport 6/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Rossow, I., Pape, H. & Baklien, B.

Tiltak for å begrense alkoholrelaterte skader og problemer
SIRUS-rapport 5/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Babor, T., Caulkins, J., Edwards, G., Foxcroft, D., Humphreys, K., Obot, I., Reuter, P., Rehm, J., Room, R., Rossow, I. & Strang, J.

Drug policy and the public good
London: Oxford University Press, 2010.

Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G., Giesbrecht, N., Graham, K., Grube, J., Hill, L., Holder, H., Homel, R., Österberg, E., Rehm, J., Room, R. & Rossow, I.

Alcohol: No ordinary commodity. 2nd ed.

London: Oxford University Press, 2010.

Snertingdal, M.I.

The co-constitution of heroin crime. Narratives of smugglers and dealers meet the judicial practices

Dissertation for the degree philosophiae doctor (PhD), Oslo: UiO, 2010.

Storvoll, E.E., Rossow, I., Moan, I.S., Norström, T., Scheffels, J. & Lauritzen, G.

Skader og problemer forbundet med bruk av alkohol, narkotika og tobakk

SIRUS-rapport 3/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Storvoll, E.E., Rossow, I. & Rise, J.

Endringer i befolkningens holdninger til alkoholpolitiske virkemidler og oppfatninger om deres effekt fra 2005 – 2009

SIRUS-rapport 1/2010. Oslo: SIRUS, 2010.

Det er laget nettartikler av de ulike temaene som tas opp i SIRUS-rapportene 3,4 & 5. Disse finnes under oppsummeringer på www.sirus.no.

5.2 Vitenskapelige artikler og bokkapitler

Amundsen, E.J. & Bretteville-Jensen, A.L.

Hard drug use in Norway.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 87–94

Baklien, B.

Norsk rusmiddelforskning – styrt eller styrende?

Nytt Norsk Tidsskrift, 2010; 27: 162–171

Bretteville-Jensen, A.L. & Jacobi, L.

Climbing the drug staircase: A bayesian analysis of the initiation of hard drug use.

Journal of Applied Econometrics (in press, online fra april 2010)

Bretteville-Jensen, A.L. & Skretting, A.

Heroin smoking in Norway.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 5–18.

Bye, E. K. & Rossow, I.

The impact of drinking pattern on alcohol related violence among adolescents: an international comparative analysis.

Drug and Alcohol Review, 2010; 29: 131–137.

Hansen, M. & Rossow, I.

Limited cash flow on slot machines. Effects of prohibition of note acceptors on adolescent gambling behaviour.

International Journal of Mental Health and Addiction, 2010; 8: 70–81.

Kvaavik, E., Batty, G.D., Ursin, G., Huxley, R. & Gale, C.

Influence of individual and combined health behaviors on total and cause specific mortality in men and women. The United Kingdom Health and Lifestyle Survey.

Archives of Internal Medicine, 2010; 170: 711–718.

Lund, I

Irrational beliefs revisited: Exploring the role of gambling preferences in the development of misconceptions in gamblers.

Addiction Research and Theory, doi:10.3109/16 066 359.2010.493 979

Molde, H., Hystad, S.W., Pallesen, S., Myrseth, H. & Lund, I.

Evaluating lifetime NODS using Rasch modeling.

International Gambling Studies, 2010; 10: 189–202.

Lund, K.E., McNeill, A & Scheffels, J.

The use of snus for quitting smoking compared with medicinal products.

Nicotine & Tobacco Research, 2010; 12: 817–22.

Lund, K.E., Scheffels, J. & McNeill, A.

The association between use of snus and quit rates for smoking: results from seven Norwegian cross-sectional studies.

Addiction, 2010; 106:162–167.

Lund, K.E.

A tobacco-free society or tobacco harm reduction?

I Phillips & Bergen (red.) Tobacco Harm Reduction 2010. A yearbook of recent research and analysis (67–98). ISBN: 978–0–9 866 007. Canada; TobaccoHarmReduction.org, 2010.

Melberg, H.O., Jones, A.M. & Bretteville-Jensen, A.L.

Is cannabis a gateway to hard drugs?

Empirical Economics, 2010; 38: 583–603.

Melberg, H.O. & Røgeberg, O.J.

Rational addiction theory – a survey of opinions.

Journal of Drug Policy Analysis, 2010; 3, Article 5.

Melberg, H.O. & Lund, K.E.

Do smoke-free laws affect revenues in pubs and restaurants?

European Journal of Health Economics 2010, online: 20. november.

Melberg, H.O

Conceptual problems with studies of the social cost of alcohol.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 287–303.

Melberg, H.O. & Humphreys, K.

Ineligibility and refusal to participate in randomised trials of treatments for drug dependence.

Drug and Alcohol Review, 2010; 29: 193–201.

Gjerde, H., Christophersen, A.S., **Moan, I.S.**, Yttredal, B, Normann, P. T., Mørland, J. & Walsh, J. M.

Prevalence of alcohol and drugs at the workplace in Norway: A pilot study using questionnaires and analysis of oral fluid.

Journal of Occupational Medicine and Toxicology, 2010; 5(13).

Høie, M., Moan, I. S. & Rise, J

An extended version of the theory of planned behaviour: predicting intentions to quit smoking using past behaviour as a moderator.

Addiction Research & Theory, 2010; 18: 572–585.

Nordlund, S.

Effects of increasing availability of wine and spirits in Norway.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010, 27: 127–140.

Norström, T., Miller, T., Holder, H., Österberg, E., Ramstedt, M., **Rossov, I.** & Stockwell, T.

Potential consequences of replacing a retail alcohol monopoly with a private license system: results from Sweden.

Addiction, 2010; 105: 2113–2119.

Norström, T. & Pape, H.

Innovative but insufficient? A response to Graham's commentary on alcohol, suppressed anger and violence.

Addiction, 2010; 105: 2219–2220.

Nygaard, P., Mallie JP, Aasland, O. & **Lund, K.E.**

Use and barriers to use screening and brief interventions for alcohol problems among Norwegian GPs.

Alcohol and Alcoholism. 2010; 45(2): 207–212.

Kovač, V. B., Rise, J., & Moan, I. S.

From intentions to quit to actual quitting: the case of smoking behaviour in the light of TPB.

Journal of Applied Biobehavioral Research, 2010; 14: 181–197.

Kovač, V. B., Rise, J., & Moan, I. S.

Premeditated automaticity: the role of explicit cognition in the development of obsessive smoking.

International Journal of Human Sciences, 2010 [Online]. 7:2.

Rise, J., Sheeran, P. & Hukkelberg, S.

The role of self-identity in the theory of planned behaviour: a meta-analysis.

Journal of Applied Social Psychology, 2010; 40: 1085–1105.

Rossow, I.

Challenges in an affluent society. Trends in alcohol consumption, harms and policy: Norway 1990–2010.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 449–463.

Rossow, I. & Baklien, B.

Effectiveness of Responsible Beverage Service; the Norwegian experiences.

Contemporary Drug Problems, 2010; 37: 91–107.

Rossow, I., Pedersen, W., & Lund, K.E.

Kjøp av tobakk blant mindreårige.

Tidsskrift for Den norske legeforening, 2010; 130: 1337–1339.

Rossow, I. & Wichstrøm, L.

Receipt of help after deliberate self-harm in adolescents – changes over an 8 year period

Psychiatric Services, 2010; 61: 783–787

Kornør, H., Pedersen, W., von Soest, T., **Rossow, I.** & Bramness, J.

Bruk av benzodiazepinanxiolytika og cannabis blant unge voksne.

Tidsskrift for Den norske legeforening, 2010; 130: 928–931.

Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G., Giesbrecht, N., Graham, K., Grube, J., Hill, L., Holder, H., Homel, R., Österberg, E., Rehm, J., Room, R., & **Rossow, I.**

Alcohol: No ordinary commodity – a summary of the second edition.

Addiction, 2010; 105: 769–779.

Babor, T., Caulkins, J., Edwards, G., Foxcroft, D., Humphreys, K., Obot, I., Reuter, P., Rehm, J., Room, R., **Rossow, I.**, & Strang, J.

Drug policy and the public good – a summary of the book.

Addiction, 2010; 105: 1137–1145.

Mehlum, L., Mork, E., Reinholdt, N.P., Fadum, E.A. & **Rossow, I.**

Quality of psychosocial care of suicide attempters at general hospitals in Norway – a longitudinal study.

Archives of Suicide Research, 2010; 14: 146–157.

Mork E., Mehlum, L., Fadum, E.A. & **Rossow, I.**

Collaboration between general hospitals and community health services in the care of suicide attempters in Norway: a longitudinal study.

Annals of General Psychiatry, 2010; 9: 26.

Bramness, J. & Rossow I.

Can the total consumption of medicinal drug be used as an indicator of excessive use? The case of carisoprodol.

Drugs: Education, Prevention & Policy, 2010; 17: 168–180.

Bramness, J.G., Ravndal, E., Clausen, T., Mørland, J., Bachs, L., Østby, L., Kielland, K.B. & Rossow, I.

Kapittel 7 og vedlegg 4 og 5 i Drap i Norge i perioden 2004–2009.

I NOU 2010: 3. Oslo, 2010.

Skatvedt, A. & Schou, K.C

The potential of the commonplace: A sociological study of emotions, identity and therapeutic change.

Scandinavian Journal of Public Health, 2010; 38 (supl. 5): 81–97.

Skretting, A. & Rosenqvist, P.

Shifting focus in substitution treatment in the Nordic countries.

Nordic studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 581–597.

Storvoll, E.E., Rossow, I. & Pape, H.

Where do adolescents get drunk? A study of the relative importance of various drinking locations among Norwegian adolescents.

Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 2010; 27: 209–221.

5.3 Dokumentasjon

Edland-Gryt, M. (red.)

Rusmidler i Norge 2010

Oslo: SIRUS, 2010.

Hordvin O. (red.)

The Drug Situation in Norway 2010. Annual report to the EMCDDA.

Oslo: SIRUS, 2010.

Skjælaaen, Ø.

Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2010.

Nettrapport. www.sirus.no, 2010.

5.4 Populærartikler, debattinnlegg, nettoppsummeringer, bokanmeldelser

Amundsen, E.J. & Bretteville-Jensen, A.L.

Etterspørselen etter heroin i Norge.

Rus & Samfunn, 2010; 4(2): 32–34.

Skjerve, R., & **Hansen, M.**

Pengespill på internett – har du kontroll?

Brosjyre om onlinespill. KoRus-Øst, 2010.

Hordvin, O.

Avkriminalisering av narkotika – hvor liberalt er Europa?

Kronikk, Rus & Samfunn, 2010; 4(6): 14–15.

Lund, K.E.

En nasjon av snusere?

Kronikk. Stavanger Aftenblad, 17. september 2010, Dagens Medisin

28. oktober 2010.

Lund, K.E.

Villedende om snus.

Debattinnlegg Dagbladet 25. november 2010, Rogalands avis 27. november

2010.

Røgeberg, O.J. & **Melberg, H.O.**

Høye kostnader ved hasjforbud.

Kronikk, Dagbladet, 19. mars 2010.

Gjerde, H. & **Moan, I.S.**

Rusmidler i arbeidslivet – resultater fra en pilotstudie.

Rus & Samfunn, 2010; 4(4), 8–9.

Moen, J.

Online Information Conference 2009.

Elisad Journal, 2010; (29): 2–3.

Moen, J.

Rusmiddelpolitikk og informasjon i forandringens tid. Rapport fra den 32. årlige Salis konferanse, New York, april 2010.

Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift, 2010; 27: 373–374.

Nordlund, S.

Alkoholpolitiske virkemidler.

Nettartikkel www.sirus.no, 2010.

Nordlund, S.

Forbruk av alkohol i Norge før og nå.

Nettartikkel www.sirus.no, 2010.

Norström, T. & Pape, H.

Innovative but insufficient? Response to Graham's commentary on 'Alcohol, suppressed anger and violence'.

Addiction, 2010;105: 2219–2220.

Pape, H.

Pedersens pussige påstander.

Nytt Norsk Tidsskrift, 2010; 27: 347–348.

Pape, H.

Tidlig alkoholdebut – dystre fremtidsutsikter?

Rus & Samfunn, 2010; 4(1): 13–15.

Rossow, I.

Alkoholpolitikk – relevant for politiets arbeid?

Norsk Politi, 2010; (2): 5.

Rossow, I.

Rusmidler og vold.

www.forebygging.no, 2010.

Rossow, I.

Alkoholforskning – i og utenfor Norge.

Mot rusgift, 2010; (75): 4–11.

Snertingdal, M.I. og Neumann. C.E.B.

Overfladisk narkotikapolitisk vareopptelling.

Bokanmeldelse av Drug policy and the Public good. (Thomas F. Babor m.fl.)

Rus & Samfunn, 2010; 4(4): 48–50.

Skretting, A.

Tjenestetilbudet til rusmiddelmissbrukere. Noen utviklingstrekk.

Fortid, 2010; 7(4): 36–42.

Storvoll, E.E.

Håndheves aldersgrensen for å få kjøpt alkohol?

www.sirus.no, 2010.

6 Formidling

Formidling er en sentral del av forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten ved SIRUS. Resultater formidles gjennom bl.a. bok- og tidsskriftsartikler, SIRUS-rapporter, nettrapporter, kronikker og debattinnlegg. Det drives også en utstrakt formidlingsvirksomhet i form av forelesninger, foredrag, seminarinnlegg, deltakelse i paneldebatter osv. Dessuten besvarer instituttets ansatte en rekke henvendelser om rusmiddelrelaterte spørsmål fra fagpersonell på ulike hold i samfunnet, fra offentlige myndigheter, massemedier, organisasjoner og privatpersoner.

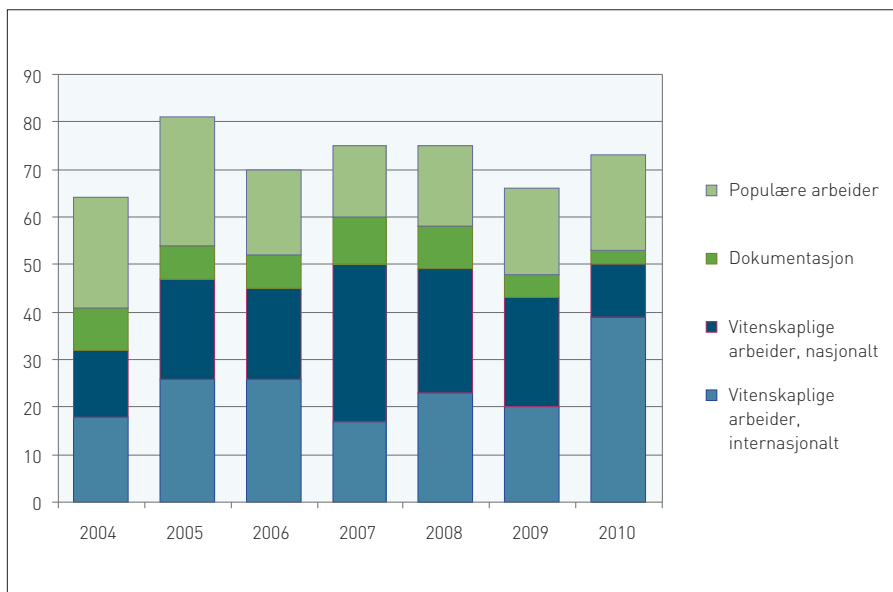
SIRUS har i de siste årene intensivert både det strategiske og praktiske kommunikasjons- og formidlingsarbeidet. Arbeidet koordineres fra seksjon for kommunikasjon og bibliotek som har ansvar for biblioteket, IT-arbeidet, instituttets nettsted, fagmøter og mediehåndtering.

6.1 Publikasjoner

Instituttets medarbeidere har i alt publisert 73 arbeider i 2010. Av disse er 50 klassifisert som vitenskapelige arbeider. 39 arbeider ble publisert i internasjonale tidsskrifter. Det er publisert seks SIRUS-rapporter i 2010. Det er også publisert en doktorgrad. Tre publikasjoner knytter seg til dokumentasjon. En må regne med svingninger i disse tallene fra år til år.

Utviklingen fra 2004 til 2010 går frem av figur 2.

Figur 2. Antall publiseringer

6.2 Nettsted

SIRUS driver nettstedet sirus.no, som er instituttets viktigste kanal for allmennrettet formidling. Nettstedet inneholder bl.a. oversikt over pågående forskningsprosjekter, presentasjon av nye resultater og publikasjoner, oppdatert publikasjonsliste og sammendrag av rapporter og tidsskriftartikler. I tillegg har den en fylldig presentasjon av alle som jobber på instituttet og deres arbeider. Informasjon om forskningsprosjektene, forskerne og publikasjonene finnes også på engelsk.

Publikasjoner utgitt av SIRUS er lagt ut i fulltekst. Det gjelder bl.a. SIRUS' rapportserie og «*Rusmidler i Norge*». Statistikk blir løpende lagt ut i statistikkdatabasen RusStat (statistikk.sirus.no). Arbeider publisert andre steder blir så vidt mulig lagt ut i fulltekst, evt. ved hjelp av lenker.

Nettstedet har også informasjon om SIRUS-biblioteket og dets tjenester og ressurser. Nettsidene fungerer i noen grad som nettportal til andre relevante sider, eksempelvis til EMCDDA, og har utarbeidet en side med lenker til relevante nettsteder innenfor rusmiddelfeltet.

Som ledd i instituttets 50-årsjubileum lanserte SIRUS nye nettsider høsten 2010. De nye sidene har lagt vekt på å gjøre innholdet mer tilgjengelig ved å lage portalsider til de ulike forskningsområdene. Portalsidene gir inngang til ansatte, publikasjoner og forskningsprosjekter, så vel som oppsummeringer av forskning, nyheter og statistikk innen hvert område. Oppsummeringer har også blitt et eget meny punkt. I tillegg er SIRUS-bibliotekets tjenester gjort mer synlig i den nye nettløsningen.

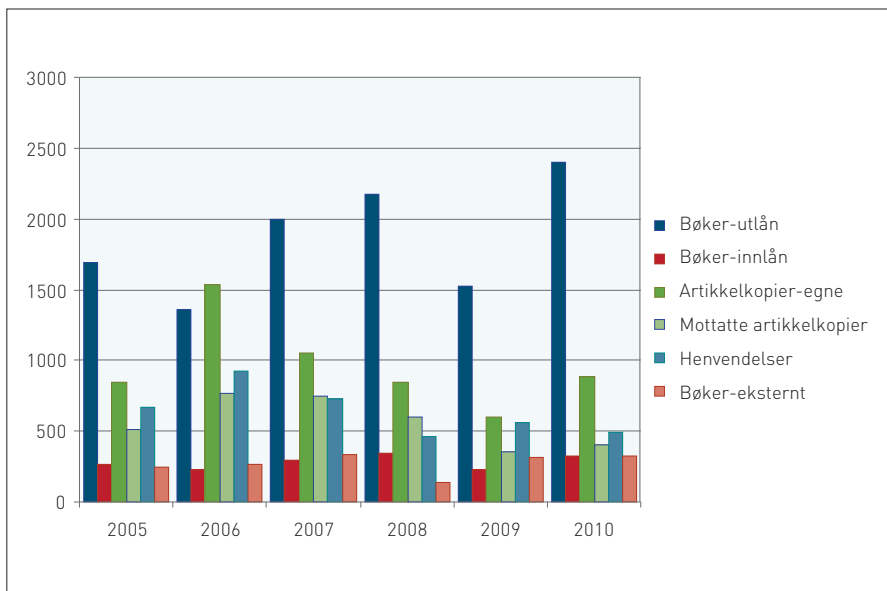
6.3 SIRUS-biblioteket

Instituttets bibliotek har status som nasjonalt kompetansebibliotek på rusmiddelfeltet. Biblioteket er et viktig formidlingscenter for alle som har behov for kunnskap om rusmiddelfeltet. Biblioteket er åpent for alle og har mange ulike brukergrupper.

Biblioteket har i løpet av 2010 jobbet med å følge opp brukerundersøkelsen som ble gjort i 2009. Vi har tatt kontakt med utdanningsinstitusjoner som tilbyr utdanning om rusmidler og avhengighet for å gjøre tjenestene kjent. Vi har tilbudt kurs og informasjon til studenter og nye brukere. I tillegg har vi hatt fokus på å kommunisere bedre med brukerne av biblioteket ved å ta i bruk sosiale medier som Facebook. For å tilgjengeliggjøre boksamlingen bedre presenterer biblioteket hver uke en ny bok på nettsidene sirus.no/biblioteket. Biblioteket fortsetter arbeidet med Open Access ved å registrere i HeRA (Helsebibliotekets Research Archive), og arbeider med å legge mest mulig av SIRUS' vitenskaplige produksjon ut i fulltekst.

SIRUS ble på slutten av 2010 medlem av Cristin (Current Research Information System In Norway) som er det nye felles forskningsdokumentasjonssystemet i Norge. Biblioteket vil i 2011 ha fokus på registrering i Cristin.

Figur 3. Bruk av biblioteket

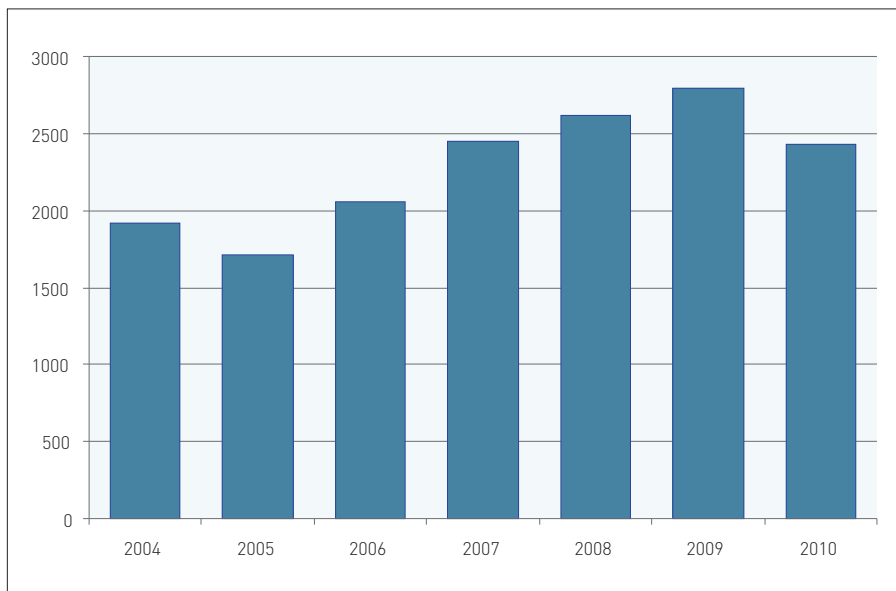

Biblioteket bruker Bibsys, biblioteksystemet for norske universitet- og høyskolebibliotek, samt en del mindre fagbibliotek. Biblioteket er medlem av Elisad (European Association for Library and Information Specialists on Alcohol and Other Drugs) som har en egen emneportal for kvalitetssikrede nettstedet på det europeiske rusmiddelfeltet (www.elisad.uni-bremen.de/).

6.4 Media

Ifølge statistikk fra overvåkningsbyrået Retriever, er instituttet nevnt 2435 ganger i media i løpet av 2010. Selv om det er en liten tilbakegang fra 2009, fortsetter de siste årenes trend med god synlighet av instituttet og dets ansatte i offentligheten generelt og media spesielt. Dette reflekterer etter instituttets vurdering ikke bare en kvantitativ, men også en kvalitativ utvikling. Mange artikler og rapporter av SIRUS-ansatte har fått bred dekning i media, og forskere har både vært involvert i debatter og blitt brukt til å kommentere ulike rusmiddelspørsmål. Flere forskningsfunn har også fått førstesideoppslag og er blitt omtalt i lederartikler i sentrale medier.

Figur 4. Antall medieoppslag

6.5 Nye formidlingskanaler

forskning.no

SIRUS er medlem i nettavisen forskning.no, der omtaler av forskningsnyheter fra SIRUS når en mye bredere leserskare enn på sirus.no. forskning.no finansieres av medlemsorganisasjonene og er Nordens største nettbaserte kanal for formidling av norsk og internasjonal forskning. SIRUS har bidratt med 29 oppslag på forskning.no sine sider i 2010. Flere av disse bidragene har vært utgangspunkt for oppslag i andre media.

Sosiale medier

Vi vurderer løpende om, og i tilfelle hvilke sosiale medier som kan være relevante kanaler i vår kontakt med omverdenen. SIRUS har fortsatt å bruke Twitter som en rask formidlingskanal for nyheter fra instituttet. SIRUS-biblioteket har i 2010 tatt i bruk Facebook som kanal.

6.6 Fagmøter

SIRUS har i 2010 arrangert fem åpne fagmøter om aktuelle temaer innen rusmiddelfeltet. Formålet er å fungere som en relevant formidlings- og diskusjonsarena for et stort fagfelt. Målgruppen er bred og omfatter både forskere, forvaltningen, organisasjoner, behandlingspersonell og andre brukere av kunnskap innen feltet. Fagmøtene har gjennomgående vært godt besøkt også i 2010, og har i snitt hatt ca. 60 deltakere.

11.02: Avkriminalisering. Bør bruk og besittelse av små kvanta narkotika fortsatt straffefølges? Hvor mange personer dreier det seg om? Hvilke andre reaksjonsformer kan være aktuelle?

Innledere:

Ragnar Hauge, medlem av straffelovkommisjonen
Reid Stene, gruppeleder for kriminalstatistikk, SSB
Anette Gultvedt, leder av norsk narkotikapolitiforening
Willy Pedersen, professor i sosiologi ved UiO

11.03: Er kvinners drikkemønster i ferd med å bli som menns?

Innledere:

Tord Finne Vedøy, stipendiat ved SIRUS: Kjønnforskjeller i utbredelse over tid
Arvid Skutle, forskningssjef, Bergensklinikkene: Rusvaner og drikkepress i gråsoner jobb-fritid for kvinner og menn
Edle Ravndal, forsker ved SERAF: Har kvinners alkoholforbruk kommet ut av kontroll?

22.04: Arv og avhengighet – hva vet vi?

Innledere:

Eivind Ystrøm, forsker ved Folkehelseinstituttet: Familiære årsaksfaktorer for rusmisbruk
Torbjørn Moum, professor ved institutt for medisinske basalfag ved UiO: Nikotin og alkohol: Arv og miljø i bruk og avhengighet

20.05: Overdosedødsfall – hvorfor så høye tall i Norge og hva kan vi gjøre med det?

Innledere:

Helge Waal, professor ved SERAF
Einar Ødegård, forsker ved SIRUS
Odd Martin Vallersnes, lege ved Oslo legevakt

30.09: Hvorfor er media så opptatt av vin?

Innledere:

Ivar Andenæs, medieforsker ved Institutt for journalistikk
Steinar Glimsdal, informasjonssjef i Blå Kors Norge
Tom Marthinsen, vinredaktør, DN.no Vinguiden

6.7 Lanseringsseminarer

07.05: Hva kan forskningen si om effekten av tiltak på narkotika- og alkoholfeltet?

Lansering av bøkene «*Drug Policy and the Public Good*» og «*Alcohol: No Ordinary Commodity*» – *Second Edition*, utgitt på Oxford University Press. En gruppe internasjonalt anerkjente rusmiddelforskere har her oppsummert kunnskapen om narkotikapolitikk og alkoholpolitikk.

Thomas Babor (USA) og Ingeborg Rossow ved SIRUS presenterte hovedfunnene i boka. Deretter kommenterte statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet Roger Ingebriksen (Ap), leder av Stortingets helse- og omsorgskomite Bernt Høie (H), Vidar Karlsen (Frp) og Dag Endal og Anders Ulstein fra Actis bøkene.

Seminaret hadde ca. 120 deltakere og ble arrangert i Norsk Design og Arkitektursenter, DogA.

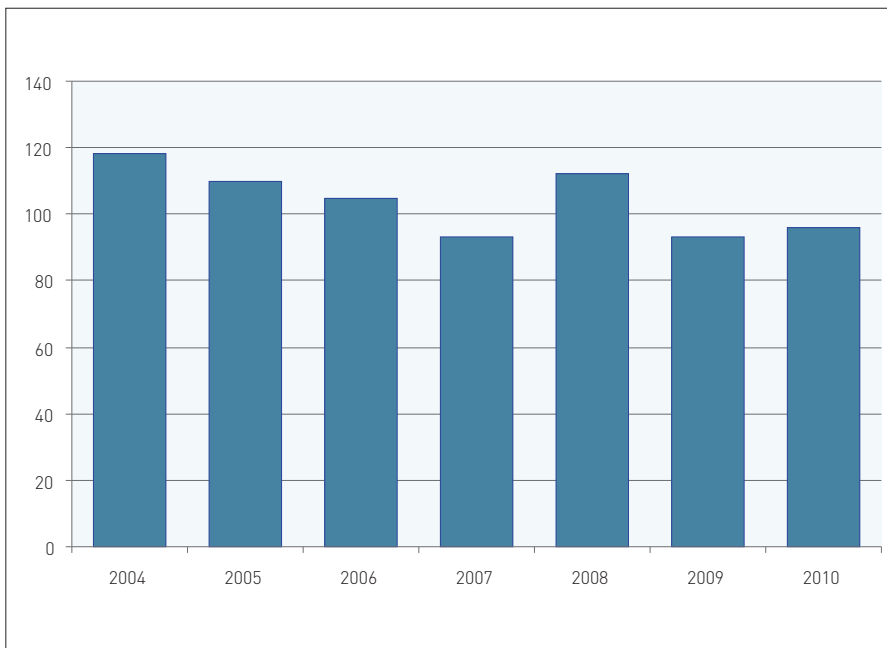
28.10: Hva vet vi om bruk, skadeomfang og virkningsfulle tiltak på rusmiddelfeltet?

Lansering av tre rapporter som ble gitt ut i forbindelse med SIRUS' 50-årsjubileum. Her har instituttets forskere oppsummert norsk og internasjonal kunnskap om rusmiddelfeltet og anvendt den på norske forhold. Hvor mange bruker og misbruker rusmidler i Norge? Hvilke skader og problemer fører dette med seg? Hvilke tiltak for å begrense skadene virker?

Jubileumsrapportenes hovedforfattere Ellen J. Amundsen, Elisabet E. Storrøll og Ingeborg Rossow presenterte rapportene etterfulgt av en åpen spørsmålsrunde. Seminaret hadde ca. 90 deltakere.

6.8 Foredrag og annen formidling

Instituttets medarbeidere driver, i tillegg til publiserte artikler og bøker, en betydelig formidlingsvirksomhet gjennom foredrag i ulike fora, innlegg («papers») på fagkongresser og lignende. I tillegg bidrar de til undervisningen ved høyere læresteder og i ulike fagopplæringer. Kapittel 6 gir en detaljert oversikt over den enkeltes virksomhet på dette feltet. Figur 5 viser den samlede utviklingen i foredragsvirksomheten (inkludert innledninger på fagkongresser):

Figur 5. Foredrag

Instituttets medarbeidere ga også i 2010 veiledning til studenter som arbeider med oppgaver/avhandlinger innenfor instituttets fagområde. Dessuten gis det en viss bistand og veiledning til forskere ved andre institutter.

7 Medarbeidernes øvrige virksomhet

7.1 Foredag og posters

Ellen J. Amundsen

- *Oppsøkende sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn* (sammen med Bjørn Bergersen). Gatenerkonferansen 2010, Oslo april 2010.
- *Aktuelle temaer innen narkotikabruk og politikk i Norge*. Møte i EXASS Net, en gruppe med aktører i politiet, helse- og sosialsektoren nedsatt av Pempidouguppen. Rusmiddeletaten i Oslo, juni 2010.
- *Heavy or problematic drug use, heavy and problematic to define?* Nordisk rusmiddelforsker møte, Reykjavik, august 2010.
- *Hvordan måler vi bruk og misbruk av narkotika?* Nettverksmøte Tollregion Oslo og Akershus, august 2010.
- *Heavy or problematic drug use, heavy and problematic to define?* European Society for Social Drug Research 21. konferanse. Dubrovnik 30. september-2. oktober 2010.
- *Kan vi skille mellom bruk, misbruk og avhengighet?* Lanseringsseminar SIRUS, oktober 2010.
- *A European approach to the definition of problem drug use in the Norwegian context*. Ekspertmøte problem drug use indikatoren, EMCDDA, Lisboa, desember 2010.

Bergljot Baklien

- *Bilder av «de andre» hindrer samarbeid*. Kommunenes Sentralforbund, nettverkssamling i Harstad, juni 2010.
- *The Norwegian Alcohol Act in a Context of Politics and Local Authorities (sammen med Øystein Skjælaaen)*. Nordisk rusmiddelforsker møte, Reykjavik, august 2010.

Anne Line Bretteville-Jensen

- *Decriminalization and cannabis use*. The Fourth Annual Conference of the International Society for the Study of Drug Policy, Santa Monica, USA, mars 2010.
- *Dagens narkotikasituasjon – sett fra et forskerståsted*. Oslo politidistrikt, juni 2010.
- *Hvor mislykket er norsk narkotikapolitikk?* Helse- og omsorgsministerens besøk, SIRUS, juni 2010.
- *Cannabis decriminalization*. Nordic Health Economics Study Group meeting, Umeå, august, 2010.
- *Will more people start using cannabis if the drug gets decriminalized?* Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.
- *Narkotikaforskningen ved SIRUS*. Fagrådsmøte SIRUS, september 2010.
- *Gatewayteorien – leder hasj til tyngre stoffer? «Te ka slags nøtte»*-konferansen, Narvik, september 2010.
- *Sizing drug markets: Norway as a case study*. The First European Conference on supply indicators, Brussels, 20–22 October 2010.
- *Narkotikabruk i Oslo – hovedtrekk i utviklingen på 2000-tallet*. Stortingspolitikere, oktober 2010.

Marit Edland-Gryt

- *Tannhelsetilbudet til rusmiddelmissbrukere – resultater fra kartleggingsundersøkelsen*. (sammen med Astrid Skretting). Helse- og omsorgsdepartementet, april 2010.
- *Tannhelsetilbudet til rusmiddelmissbrukere – hva er status?* Tannhelsetjenesten Region Øst, Lillestrøm, mai 2010.
- *Tannhelsetilbudet til rusmiddelmissbrukere*. Konferanse «Tannhelse og rus», Gardermoen, mai 2010.
- *Brukerundersøkelse 24SJU – foreløpige resultater* Fagdag 24SJU, juni 2010.

Marianne Hansen

- *Forbud mot seddelinntak – erfaringer fra det norske spilleautomatmarkedet*. Lotteriinspeksjonen, Stockholm, november 2010.

Odd Hordvin

- *Lanseringen av EMCDDAs årsrapport 2010 – hva vil vekke oppmerksomhet i media?* Helse- og omsorgsdepartementet, Oslo, november 2010.

Øyvind Horverak

- *Forskningsmessig grunnlag for alkoholpolitikken*. Helse- og omsorgsdepartementet, juni 2010.
- *Drickemønsteret i Norge*. AKAN-dagene, Oslo, 4./5. november 2010.
- *Comments to Margaretha Järvinen's speech*. SIRUS' 50-års jubileumsseminar. Oslo, november 2010.

Elisabeth Kvaavik

- *Helseatferd og dødelighet* Tobakksfritt, Oslo, juni 2010.

- *Biochemical measurement of passive smoking as a predictor of cause-specific mortality: evidence from the UK Health and Lifestyle Survey.* Poster sammen med Huxley, R., Lund, K.E., & Batty, G.D. SRNT, Bath, UK, september 2010.

Elisabeth Larsen

- *Does the use of snus change underlying cognitions known to influence the uptake of cigarettes among adolescents?* Poster. Society for research on nicotine and tobacco. 16th Annual Meeting, Baltimore, USA, februar 2010.
- *Does the use of snus change underlying cognitions known to influence the uptake of cigarettes among adolescents?* European Health Psychology Society conference, Cluj, Romania, august 2010.

Grethe Lauritzen

- *Barn av rusmiddelmisbrukere. Forskningstemaer og utfordringer.* Forskernettverket Barn som pårørende, Oslo, mars 2010.
- *Bruk av Adolescent Assessment Dialogue (ADAD) som verktøy for å måle endring av problematferd.* Erfaringskonferanse SERAF, UiO. Oslo, mai 2010.

Marianne Lund

- *Reasons for not seeking help to quit smoking.* Society for research on nicotine and tobacco research (SRNT) 16th Annual meeting, Baltimore, Maryland USA, februar 2010.

Karl Erik Lund

- *Transisjoner mellom snusbruk og sigarettøyking – konsekvenser for folkehelsen.* Health Economics Research Programme (HERO), UiO, januar 2010.
- *Tobacco use and tobacco research in Norway.* Delegasjon fra Verdens helseorganisasjon. Helsedirektoratet, januar 2010.
- *Har snus noen plass i retningslinjene for røykeavvenning?* Helsedirektoratet, februar 2010.
- *Røykernes opplevelse av norsk tobakkspolitikk.* Fylkesmannen i Hordaland, mai 2010.
- *Hvorfor begynner ungdom med sigaretter og snus? Hva gjør tobakksindustrien?* Nesodden videregående skole, juni 2010.
- *Statusrapport på tobakksområdet.* Helse- og omsorgsministerens besøk, SIRUS, juni 2010.
- *Do we need extended strategies in tobacco control; the potential benefits of harm reduction by low-toxicity nicotine products.* EUROSCIENCE. Torino, Italia, juli 2010.
- *Biochemical measurement of passive smoking as a predictor of cause-specific mortality: evidence from the UK Health and Lifestyle Survey.* Poster sammen med Elisabeth Kvaavik. SRNT. Bath, UK, september 2010.
- *Snus i røykeavvenning – styrker og mangler ved evidensgrunnlaget.* Nasjonalt KOLS-råd. Helsedirektoratet, Oslo, september 2010.
- *Low-nitrosamine-smokeless tobacco; patterns of use and consequences for public health.* Prevention Research Center, Berkeley, USA, oktober 2010.

- *Røyking, snusbruk og skadevirkninger*. Akershus fylkeskommune, oktober 2010.
- *New approaches in tobacco research*. SIRUS' jubileumsseminar, Oslo, november 2010.

Hans Olav Melberg

- *A survey of opinions*. American Society of Health Economists (USA) Rational Addiction: (Poster).

Inger Synnøve Moan

- *Konsekvenser av alkoholbruk for arbeidslivet*. Stortingspolitikere, Oslo, oktober, 2010.
- *Alcohol intoxication on the road and at sea: Perceived accident risk among male drivers*. The 36th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society in Lausanne, (sammen med Jostein Rise) mai/juni 2010.
- *Drink-driving: Perceived accident risk as a predictor of intention and willingness among young and adult male drivers*. The 24th European Health Psychology Conference in Cluj-Napoca (sammen med Jostein Rise), september 2010.

Jorunn Moen

- *User survey for the SIRUS library*. The 32nd Annual Salis Conference, New York, april 2010.
- *User survey for the SIRUS library*. Elisads 21nd annual conference, Utrecht, oktober 2010.

Sturla Nordlund

- *Forskningsmessig grunnlag for alkoholpolitikken*. Helse- og omsorgsdepartementet, juni 2010.
- *Comparing two methods of data collection. The Norwegian 2009 population survey*. EMCDDA, Lisboa, juni 2010.
- *Norwegian youth studies 1968–2010*. EMCDDA, Lisboa, juni 2010.

Hilgunn Olsen

- *Oslo's supervised injection room – interaction and power relations between clients and staff*. Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.

Hilde Pape

- *Berusende ungdomstid – om utvikling og rusmiddelbruk i tenårene*. Norsk sykehus- og helsetjenesteforenings konferanse om barn og unges helse. Oslo, februar 2010.
- *Ungdomsfylla*. Rusfaglig Forum, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, mars 2010.
- *Evaluering av rusforebyggende arbeid*. Helsedirektoratet, mars 2010.
- *Too good to be true? «Evidence»-based substance use prevention in schools: biases in publication and research*. The Pompidou group's prevention platform extended meeting. Praha, mars 2010.

- *Curbing adolescent heavy drinking to reduce future alcohol problems: A sound strategy?* The 36th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kjetil Bruun Society for Social and Epidemiological Research on Alcohol, Lausanne, Switzerland, mai/juni 2010.
- *Adolescents' overestimation of peer substance use: An exaggerated phenomenon?* Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.
- *Alcohol and cannabis: Two of a kind? Alcohol and cannabis use among adolescents.* The ISBRA World Congress; Current topics and innovations in alcohol research. Paris, september 2010.
- *Rusmiddelbruk blant ungdom – hva skjer?* Emnekurs i rusmedisin, Primærmedisinsk uke. Oslo, oktober 2010.
- *Ungdom og rus. Kurs for leger i rus- og avhengighetsmedisin.* Borgestadklinikken og Fylkesmannen i Buskerud. Drammen, november 2010.
- *Effective substance use prevention in schools: Suspicious stories of success?* 50. DHS-Fachkonferenz SUCHT, Essen, november 2010.

Jostein Rise

- *Public opinion and alcohol policy in Norway: the relation between perceived effectiveness and attitude towards alcohol policy measures from 2005–09.* Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.
- *Addiction and Responsibility: Social Psychological Models.* Workshop om «Addiction, Choice and Responsible Agency», UiO, september 2010.

Ingeborg Rossow

- *Om alkohol og folkehelse.* Helse- og omsorgsdepartementets rådslag om folkehelsepolitikk, mars 2010.
- *Skjenkepolitikk og vold.* Kommunenes sentralforbund, Oslo, april 2010.
- *Alkoholpolitiske virkemidler.* Helse- og omsorgsdepartementet, mars 2010.
- *Effekt av ulike alkoholpolitiske virkemidler.* Vinmonopolet, april 2010.
- *Sammendrag av bøkene 'Drug policy and the public good' og 'Alcohol: no ordinary commodity'* sammen med Thomas Babor på SIRUS' lanseringsseminar, Oslo, mai 2010.
- *Early onset of drinking alcohol to intoxication and elevated risks of psychosocial problems in young adulthood.* Kjetil Bruun symposium, Lausanne, juni 2010.
- *Hilsningstale på avslutningsseminar for Berit Grøholt.* Universitetet i Oslo, juni 2010.
- *Consistency in self-report of suicide attempt and deliberate self-harm. A 14 year prospective cohort study.* European Society for Studies on Suicidal Behaviour, Roma, September 2010.
- *Presentasjon av rapporten om Tiltak for å begrense alkoholrelaterte skader og problemer.* Lanseringsseminar, Oslo, oktober 2010.
- *Alkoholpolitiske virkemidler.* FMRs møte for kommune- og stortingspolitikere.
- *Alkohol og vold.* Konferansen 'Mission impossible?', Trondheim, november 2010.

Janne Scheffels

- *'Hvis Marlboro er cowboyrøyken, så er Lucky for indianere'. Sigarettmerker som identitetstegn og sigarettpakken som reklamekanal. Og hva om pakkene ble grå? Sosiologforeningens vinterseminar, 2010.*
- *Beliefs about the relative harm of snus and cigarettes among adult Norwegians.* (poster sammen med Ingeborg Lund) Society for Research on Nicotine & Tobacco (SRNT)'s Annual Meeting, Baltimore USA, 2010.
- *Beliefs about the relative harmfulness of snus and cigarettes among Norwegian GP's and the tendency to suggest snus as a cessation aid for smokers.* (poster sammen med Ingeborg Lund) Society for Research on Nicotine & Tobacco (SRNT)'s Annual Meeting, Baltimore USA, 2010.

Astrid Skatvedt

- *Utfordringer, dilemmaer og muligheter i et feltarbeid blant rusmiddelmissbrukere og psykisk syke.* Vinterseminaret, Norsk sosiologforening, januar 2010.
- *Betydningsfulle bagateller.* Nettverkssamling for avgiftningsenheter Helse Sør-Øst, mars 2010.

Øystein Skjælaaen

- *The Norwegian Alcohol Act in a Context of Politics and Local Authorities.* (sammen med Bergljot Baklien). Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.

Astrid Skretting

- *Perspective on the development of substitution treatment in the Nordic Countries.* (sammen med Pia Rosenqvist). NVC konferanse om substitusjonsbehandling, Oslo, mai 2010.
- *Fylkeskommunenens tannhelsetilbud til rusmiddelmissbrukere.* (sammen med Marit Edland-Gryt). Helse- og omsorgsdepartementet, april 2010.
- *Utfordringer på rusmiddelfeltet.* Helse- og omsorgsdepartementet, mai 2010.
- *Kommentarer til Pia Rosenqvists foredrag «Alcohol and Drug Research as a joint Nordic Venture – Development and Prospects».* SIRUS' jubileumsseminar, Oslo, november 2010.
- *Bruk av sentralstimulerende midler i Norge – utviklingstrekk.* Kompetansesenter – rus, Midt-Norge, desember 2010.

Mette Irmgard Snertingdal

- *Resisting complexity; evidence based knowledge and the neglect of practice.* (sammen med Cecilie E. B. Neumann). Nordisk rusmiddelforskermøte, Reykjavik, august 2010.
- *The co-constitution of heroin crime.* Institutt for kriminologi og rettsosologi, Universitetet i Oslo, september 2010.
- *Resisting complexity; evidence based knowledge and the neglect of practice.* European society for Social Drug Research (ESSD) Dubrovnik, Kroatia, oktober 2010.
- *Norsk narkotikapolitikk – mer av det gamle, nytenkning eller begge deler?* Leder for debatt ved Norsk sosiologiforening Østlandet, Oslo, oktober 2010.

Elisabet E. Storvoll

- *Changes in Norwegian public opinion on alcohol policy 2005–2009*. The 36th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society, Lausanne, Sveits, mai-juni 2010.
- *Skader og problemer forbundet med bruk av alkohol, narkotika og tobakk*. Lanseringsseminar, SIRUS, Oslo, oktober 2010.

Gunnar Sæbø

- *Differences in life-style and values between primary snus users, dual users and smokers in Norway*. 12 Annual Meeting of the SRNT Europe, Bath, UK, september 2010.

7.2 Undervisning og veiledning

Ellen J. Amundsen

- Veileder for en doktorgradsstipendiat.

Bergljot Baklien

- Undervisning om evaluering og følgeforskning for masterstudenter ved Høgskolen i Oslo, januar 2010.
- Kvalitetssikring for prosjektet Evaluering av Mangfoldsåret, Norsk Institutt for by- og regionforskning.

Anne Line Bretteville-Jensen

- Veileder for doktorgradsstipendiat.
- Forelesning politihøgskolen.

Marianne Hansen

- Veiledning til prosjektoppgaveskriving, deltagere i det nasjonale opplæringsprogrammet om spilleavhengighet for ansatte i helse- og sosialsektoren.
- Forelest på opplæringsprogrammet «spilleavhengighet», for ansatte i helse- og sosialsektoren, Helsedirektoratet/Høgskolen i Lillehammer og Østnorsk kompetansesenter.
- Forelest om pengespill for ansatte ved Ullevål sykehus.

Grethe Lauritzen

- 20 % stilling ved Senter for rus og avhengighetsforskning, SERAF, UiO.
- Opplæringskurs i bruk av European Addiction Severity Index (EuropASI) og European Adolescent Assessment Dialogue (EuroADAD).
- Veiledning til statlig og kommunalt barnevern om diagnostisering/kartlegging av rusmiddelbruk hos barn og ungdom.
- Undervisning masterstudenter. Institutt for klinisk medisin, UiO.
- Undervisning PHD kurs. Institutt for klinisk medisin, UiO.

Karl Erik Lund

- Veileder for 3 doktorgradsstudenter, UiO.
- Veileder for 1 student i samfunnsmedisin, Universitetet i Tromsø.
- Undervisning ved masterstudiet, Institutt for psykologi, UiO.

Marianne Lund

- Forelesning. Høgskolen i Nord-Trøndelag, avdeling for trafikklærerutdanning, Stjørdal. september 2010.

Inger Synnøve Moan

- Veiledning av doktorgradsstipendiat sammen med Elisabet Storvoll.

Hilgunn Olsen

- Undervisning Politihøgskolen, grunn- og videreutdanning i forebygging
- Undervisning for masterstudenter i psykologi.
- Sensor Politihøgskolen, Kriminalkunnskap.

Hilde Pape

- Undervisning for mastergradsstudenter i sosialt arbeid, UiO.

Jostein Rise

- Professor II, Psykologisk Institutt, UiO; undervisning og sensorarbeid i helse- og sosialpsykologi.
- Veileder for 3 doktorgradsstipendiater og masterstudent i psykologi UiO.

Ingeborg Rossow

- Professor II, Nasjonalt senter for selvmordsforskning og -forebygging, institutt for psykiatri, UiO. Undervisning og veiledning på videreutdanningen.
- Veileder for 5 doktorgradsstipendiater.

Janne Scheffels

- Undervisning på masterstudiet i psykologi, UiO.
- Veileder for 3 masterstudenter ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO.
- Sensor på masterstudiet i sosiologi, UiO.

Astrid Skatvedt

- Undervisning på Diakonhjemmets høgskole og Høgskolen i Vestfold,
- Veiledning NTNU, Helse Nord, Blå kors.

Øystein Skjælaaen

- Undervisning for masterstudenter på Høgskulen i Volda.

Astrid Skretting

- Undervisning masterstudenter i psykologi, UiO.

Mette Snertingdal

- «Exploring the relationship between drug dealing and social structures such as gender, socio-economic class, ethnicity and age.» Prøveforelesing for graden ph.d. ved institutt for sosiologi og samfunns geografi, UiO, 4. juni.

Elisabet E. Storvoll

- Undervisning for masterstudenter i psykologi, UiO.
- Undervisning Høgskolen i Volda.
- Sensor på bachelornivå, Det psykologiske fakultetet, UiB.
- Veiledning av doktorgradsstudent.

Gunnar Sæbø

- Sensor, Psykologisk institutt, NTNU.

7.3 Konsulentarbeid, komité- og styreverv

Ellen J. Amundsen

- Medlem Programkomiteen Gatenær 2010.
- Vitenskapelig konsulent (referee) European Addiction Research, Addiction.
- Medlem av redaksjonsrådet for Rus & Samfunn.
- Medlem i referansegruppa for prosjekt om registrering av oppsøkende sosialt arbeid i regi av Kompetansesenter rus – Oslo.

Bergljot Baklien

- Statens representant i styret og styrets arbeidsutvalg i AKAN.
- Medlem av referansegruppa for studentprosjektet, AKAN.

Anne Line Bretteville-Jensen

- Leder av redaksjonsrådet i Nordisk alkohol- og narkotikatidskrift.
- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene: Addiction, Journal of Health Economics, Health Economics, Substance Use and Misuse, International Journal of Drug Policy, Samfunnsøkonomen, The B.E. Journal of Economic Analysis and policy, Nordisk Alkohol- og Narkotikatidskrift.

Elin K. Bye

- Medlem i Coordinating Committee, Kettel Bruun Society (kasserer).

Marianne Hansen

- Styreleder ved Institutt for Aktiv psykoterapi, IAP.
- Koordinator for to av Norsk Psykologforenings fellesprogram, NPFs psykologspesialistutdannelse.

Beate Henriksen

- Medlem i Katvakt i BIBSYS (veiledningstjeneste for katalogiseringsproblemer).

Odd Hordvin

- Norsk administrator for nettverk for narkotikasituasjonen i Skandinavia-NADiS.
- Medlem av arrangementskomite for eksterne fagmøter ved SIRUS.

Øyvind Horverak

- Medlem av Vitenskapelig råd for Nordisk alkohol och narkotikatidskrift.
- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene Addiction og Nordisk alkohol & narkotikatidskrift.
- Sakkyndig for Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Sverige.

Elisabeth Kvaavik

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene Pediatrics og Biomed Central.

Elisabeth Larsen

- Vitenskapelig konsulent (referee) for Journal of Addiction Medicine.

Grethe Lauritzen

- Medlem i referansegruppe for Norsk Pasientregister.
- Medlem i referansegruppe for nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende.
- Medlem av nasjonalt nettverk for behandling sinstitusjoner som arbeider med gravide rusmiddel misbrukere og foreldre med små barn.
- Medlem av faggruppe for arbeid med kartleggings-/diagnoseverktøy for barn og unge m.h.t utvikling av rusmiddel misbruk (H-dir).
- Medlem av referansegruppe for opplærings- og utviklingsprosjekt for ansatte som arbeider med rusmiddel misbrukende gravide/foreldre til små barn (H-dir).
- Medlem av arrangementskomite for eksterne fagmøter ved SIRUS.
- Medlem i referansegruppe for nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende.
- Leder av gruppe for implementeringsforskning under nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende.
- Medlem av tjenesteforskningsnettverk i regi av SERAF, UiO.

Christian Lund

- Medlem av Forum for informasjonssjefer i regi av Helse- og omsorgsdepartementet.
- SIRUS' representant i redaksjonskomité med Helsedirektoratet, FHI og SERAF.
- Leder av arrangementsgruppe for SIRUS' eksterne fagmøter.
- Koordinator for jubileumskomiteen for SIRUS' 50-årsjubileum i 2010.

Ingeborg Lund

- Vitenskapelig konsulent (referee) for Alcohol and Drug Review og Addictive Behaviour.
- Ansattes representant i fagrådet ved SIRUS.

Karl Erik Lund

- Section Editor Tobacco Induced Diseases.
- Assistant Editor Nicotine & Tobacco Research.
- Vitenskapelig konsulent (referee) for BMC Pulmonary Medicine, Respiratory Health, Addictive Behaviours, Tidsskrift for Den norske legeforening, Scandinavian Journal of Public Health, BMC Public Health, European Journal of Public Health, Journal of Drug Policy, Health Policy og abstracts til World Cancer Congress 2010, Shenzhen, China.
- Faglig medarbeider Tidsskrift for Den norske legeforening.

Marianne Lund

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftet The Open Epidemiology Journal, Bentham Science Publishers.

Inger Synnøve Moan

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene Accident Analysis & Prevention, Psychology & Health, Applied Psychology: An International Review, European Addiction Research og Addiction.
- Vararepresentant i styret for Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk (AKAN kompetansesenter) siden 2007.
- Opponent på disputas ved Det medisinsk-odontologiske fakultet (UiB) 1. oktober 2010.

Jorunn Moen

- Styremedlem og webmaster (www.elisad.eu) i European Association for Library and Information Services on Alcohol and Other Drugs (Elisad).
- Presidentkandidat (chair-elect) i Substance Abuse Libraries and Information services (Salis) fra april 2009.

Sturla Nordlund

- Norsk medlem av referansegruppe i EMCDDA for utvikling av området (key indicator) «Population surveys on drug use among the general population».
- Vitenskapelig konsulent (referee) for Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift.
- Medlem av vitenskapelig råd for Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift.

Hilgunn Olsen

- Vitenskapelig konsulent (referee) for ESSD 2010 Book.

Hilde Pape

- Vitenskapelig konsulent (referee) for Drug & Alcohol Review.
- Nestleder for Nasjonal forskningsetisk komité for samfunnsvitenskap, jus og humaniora (NESH).
- Medlem av vitenskapelig råd for Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift.

Jostein Rise

- Assistant editor for tidsskriftet Addiction.

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene British Journal of Social Psychology, Journal of Applied Social Psychology, Psychology and Health, European Journal of Social Psychology.
- Medlem av vitenskapelig råd for Nordisk alkohol- og narkotikatidsskrift.

Ingeborg Rossow

- Medlem av WHO's ekspertpanel på alkohol- og narkotikaspørsmål.
- Medlem av fagråd for Senter for rus- og avhengighetsforskning ved Universitetet i Oslo.
- Assistant editor for tidsskriftet Addiction.
- Medlem av redaksjonsråd for tidsskriftet Scandinavian Journal of Crime and Crime Prevention.
- Medlem av vitenskapelig råd for Nordisk alkohol- og narkotikatidsskrift.
- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene Addiction, Drug and Alcohol Review, European Journal of Public Health, Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift, Suicidologi.
- Medlem av bedømmelsekomite for doktorgradsavhandling og 2. opponent ved disputas ved det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.
- Medlem av bedømmelsekomite for doktorgradsavhandling ved det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen.
- Medlem av bedømmelsekomite for post-doc stilling ved NOVA.
- Ekstern referee ved midtveisevaluering av PhD-kandidat ved det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.

Janne Scheffels

- Vitenskapelig konsulent (referee) for Addiction Research & Theory, Health Education Research, Nicotine & Tobacco Research, BioMed Central (BMC) og Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention.
- Medlem i redaksjonsrådet i Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift (NAT).
- Medlem i Nasjonalt råd for tobakksforebygging.

Astrid Skatvedt

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftene Scandinavian Journal of Disability Research og Nordisk alkohol & narkotikatidsskrift.

Øystein Skjælaaen

- Medlem av gruppe som arrangerer interne teoriseminarer.

Astrid Skretting

- Statens representant i styret for fondet for forskning og folkekopplingsinformasjon om Edruskap.
- Medlem av vitenskapelig råd for Nordisk alkohol- & narkotikatidsskrift.

Elisabet E. Storvoll

- Vitenskapelig konsulent (referee) for tidsskriftet Journal of Studies on Alcohol and Drugs og Norsk Epidemiologi.
- Ansattes representant i Fagrådet ved SIRUS.

- Medlem i arrangementsgruppe for SIRUS' fagmøter.
- Medlem i arrangementskomiteen for Nasjonalt rusmiddelforskerseminar.

Gunnar Sæbø

- Ansattes representant i Fagrådet ved SIRUS.

Tord Finne Vedøy

- Medlem i gruppe som organiserer eksterne fagmøter.
- Medlem i gruppe som organiserer interne teoriseminarer.

7.4 Internasjonalt samarbeid utenom EMCDDA

Ellen J. Amundsen

- Samarbeid med forskere i Tyskland (Ludwig Kraus), Italia (Gianpaolo Tomba) og Spania (Albert Sanchez Niubo, Antonia Domingo Salvany) om beregninger av insidens av heroin og sprøytebruk.
- Partner i Centre for Biostatistical Modelling in the Medical Sciences (BMMS), Tematisk forskningsområde ved det medisinske fakultet som inkluderer modellering av smittsomme sykdommer og analyse av longitudinelle datasett (Event history analysis). Norskdrivevet internasjonalt forskningssamarbeid.

Elin K. Bye

- Deltar i det europeiske prosjektet The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD).
- Deltatt på møte om «Standardized measurement of alcohol related troubles – SMART.» The European Conference. Barcelona 18th – 19th October, 2010.

Anne Line Bretteville-Jensen

- Prosjektsamarbeid med Jenny Williams og Liana Jacobi, University of Melbourne, Australia.

Øyvind Horverak

- Deltatt på møte om «Standardized measurement of alcohol related troubles – SMART.» The European Conference. Barcelona 18th – 19th October, 2010.

Grethe Lauritzen

- Samarbeid med Professor Michael Gossop, Maudsley Hospital, London om prospektiv oppfølgingsstudie av stoffmisbrukere i behandling.
- Deltar i nordisk og internasjonalt samarbeid for utvikling og implementering av EuropASI/EuroADAD.

Karl Erik Lund

- Samarbeid med Prevention Research Center, Berkeley, USA.

- Samarbeid med forskere fra Karolinska institutet, Stockholms Universitet.
- Samarbeid med forsker ved UK Centre for Tobacco Control Studies, Division of Epidemiology & Public Health, University of Nottingham, England.
- Samarbeid med Institute for Tobacco Studies, Stockholm.

Sturla Nordlund

- «Work-package leader» i det EU-finansiert prosjektet Alcohol Measures for Public Health Research Alliance (AMPHORA).

Jostein Rise

- Deltar i det nordiske forskningsnettverket, MISCHMASCH, i regi av NVC.
- Deltar i forskningsprosjektet «A comparative study on drug policy», et samarbeid mellom SIRUS og TRANZO-instituttet ved Universitetet i Tilburg, Nederland.

Ingeborg Rossow

- Deltakelse i internasjonalt samarbeidsprosjekt, bok om narkotikapolitikk.
- Deltakelse i internasjonalt samarbeidsprosjekt, ny utgave av bok om alkoholpolitikk.
- Deltakelse i internasjonalt samarbeidsprosjekt om betydning av tidlig alkoholdebut.

Janne Scheffels

- Samarbeid med forsker fra UK Centre for Tobacco Control Studies, Division of Epidemiology & Public Health, University of Nottingham, England.
- Samarbeid med forsker fra Department of Health Studies & Gerontology, University of Waterloo, Canada.

Øystein Skjælaaen

- Deltar i et av programmene til EU-prosjektet, Alcohol Measures for Public Health Research Alliance (AMPHORA).

Astrid Skretting

- Samarbeid med Pia Rosenqvist, NVC, om prosjekt om substitusjonsbehandling i Norden.
- Deltar i det europeiske prosjektet The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD).
- Medlem av Pompidougruppens «Research Platform» gruppe.

Einar Ødegård

- Deltatt i forskningsprosjektet «A comparative study on drug policy», et samarbeid mellom SIRUS og TRANZO-instituttet ved Universitetet i Tilburg, Nederland.

8 Instituttets fagråd

Fagrådet ble opprettet i 2005, da SIRUS' styre ble nedlagt. Iht. SIRUS' vedtekter skal fagrådet, innenfor de mål og rammer som er gitt for instituttet, trekke opp hovedlinjene for instituttets faglige virksomhet (herunder også rekrutterings- og personalpolitikk og organiseringen av SIRUS), godkjenne årsplaner og årsrapporter og behandle andre saker av betydning for instituttets faglige virksomhet.

Fagrådet hadde i 2010 følgende sammensetning (utløp av funksjonstid i parentes):

Daglig leder Odd Anders With (2012), leder

Varamedlem: Ordfører i Vikna, Karin Søråune

Forskningsleder Svanaug Fjær, IRIS (t.o.m. 18.01.10), nestleder

Førsteamanuensis Hildegunn Sagvaag, UiS, (f.o.m. 15.06.10 – 2012), nestleder

Varamedlem: Lektor Tormod Rimehaug, NTNU

Rådgiver Gunn Idland, Fylkesmannen i Rogaland (2012)

Varamedlem: Rådgiver Tyra Veigård Mannsverk, Fylkesmannen i Finnmark

Enhetsjef Christoffer Tigerstedt, Institutet för hälsa och välfärd, Helsinki (2012)

Varamedlem: Professor Börje Olsson, SoRAD, Stockholms universitet

Divisjonsdirektør Jørg Mørland, Nasjonalt folkehelseinstitutt, (2010)

Varamedlem: Avd.dir. samme sted, Asbjørg Solberg Christophersen

Kommunikasjonsrådgiver Marte H. Grindaker, Burson-Marsteller (2012)

Varamedlem: Politisk rådgiver Sten Magne Berglund, Actis

Oppnevnt etter forslag fra instituttets ansatte:

Forsker Gunnar Sæbø (2010)

Varamedlem: Forsker Ingeborg Lund

Forsker Elisabet E. Storvoll (2012)

Varamedlem: Rådgiver Hilgunn Olsen

I 2010 ble det avholdt to møter i fagrådet, 17. februar og 8. september. Fagrådet var også representert på etatsstyringsmøtet mellom HOD og SIRUS 10. mars. I etterkant av møtet ble det avholdt et særskilt kontaktmøte mellom fagrådets leder og departementet. På etatsstyringsmøtet 21. oktober var rådets leder forhindret fra å møte.

Fagrådet har i 2010 behandlet følgende spørsmål:

- Årsmelding for 2009
- Virksomhetsplan for 2010
- Utlysning av stillinger, metodologisk kompetanse og tjenesteforskning
- Jubileumsfeiring SIRUS 50 år
- Mediedebatt om SIRUS
- Rapport fra Nordisk forskermøte i Reykjavik
- SIRUS rolle som uavhengig forskningsinstitutt

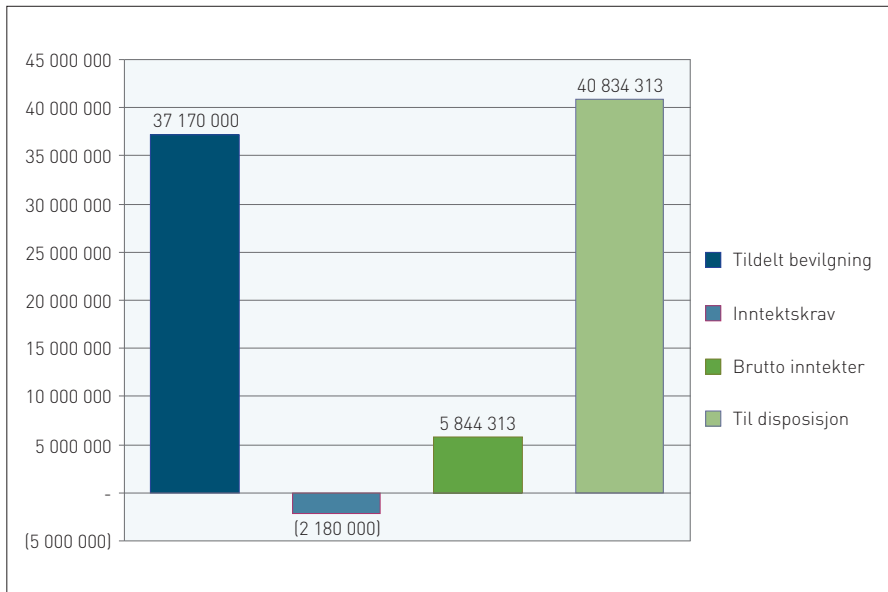
9 Instituttets økonomi

9.1 Inntekter

SIRUS finansieres i hovedsak direkte over statsbudsjettet, supplert av eksternt finansierte oppdrag. SIRUS fikk i 2010 tildelt en grunnbevilgning over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett (kap. 716) på kr. 35 950 000. Med overføring av ubrukt bevilgning fra 2009, kr. 639 000, og kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2010 på kr. 581 000, ble bevilgningen på til sammen kr. 37 170 000.

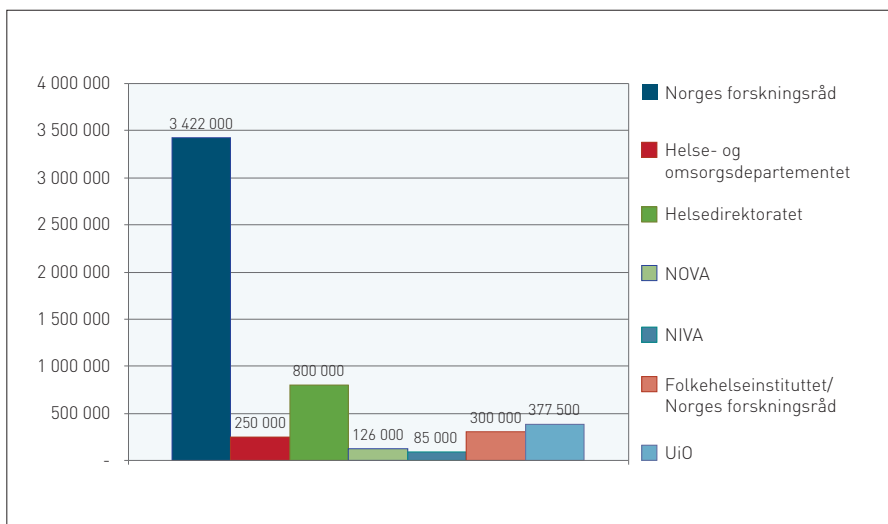
SIRUS disponerte i tillegg oppdragsmidler på kr. 5 360 500 og refusjon fra folketrygden av foreldre- og sykepenger mv. på kr. 483 813. Etter fratrukk av pålagt inntektskrav på kr. 2 180 000, var nettoinntektene på til sammen kr. 3 664 313.

Fordelingen av instituttets samlede disponible midler for 2010 framgår av figur 6.

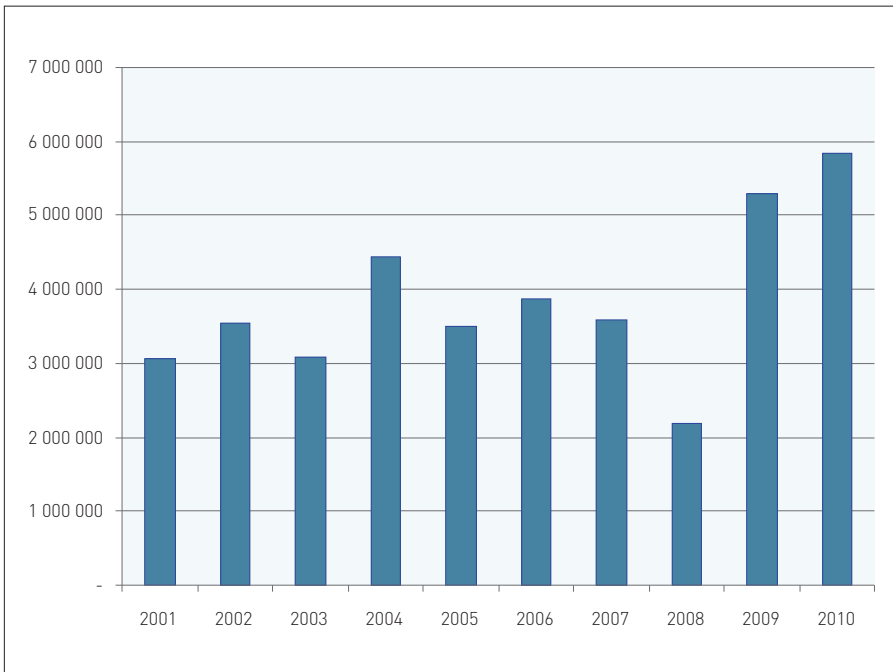
Figur 6. Disponible midler 2010:

Instituttets inntekter ut over tildelt bevilgning er, som figur 6 viser, en del høyere enn det inntektskravet som er forutsatt i statsbudsjettet. Det er gitt merinntektsfullmakt utover budsjetttrammen. Dette er nødvendig for å kunne drive på et forsvarlig nivå.

Instituttets oppdragsinntekter knytter seg i all hovedsak til forskningsprosjekter. Inntektene fra forskningsoppdrag mv. fordelt se i 2010 slik:

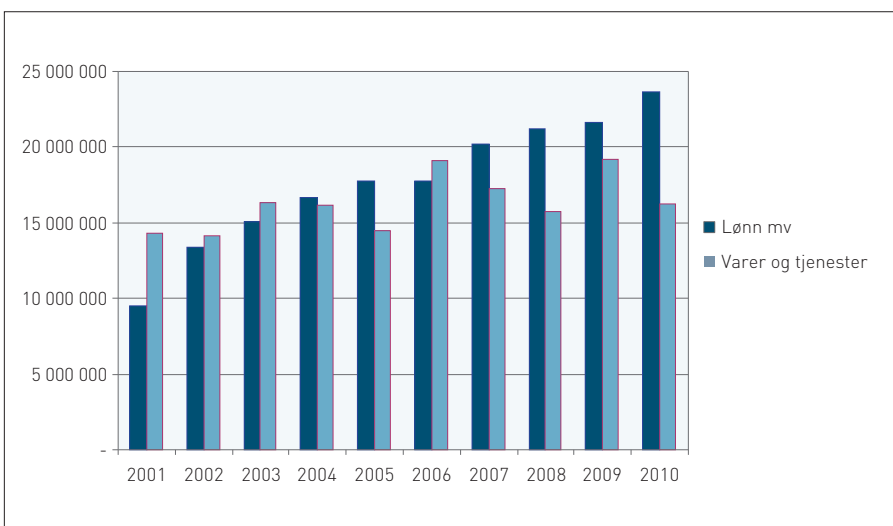
Figur 7. Fordeling av oppdragsinntekter 2010

Utviklingen i oppdragsinntektene framgår av figur 8

Figur 8. Oppdragsinntekter, utviklingen

9.2 Utgifter

De samlede utgifter i 2010 utgjorde kr. 39 946 211.

Figur 9. Utgifter 2010

9.3 Regnskapet

På grunn av at Stortingets bevilgning til SIRUS også i 2010 ble supplert med relativt betydelige oppdrags- og refusjonsinntekter, har instituttets økonomiske situasjon vært tilfredsstillende. Budsjett- og regnskapstallene for 2010 fordeler seg slik:

Tabell 1. Budsjett- og regnskapstall 2010

	Tildelt bevilgning	Regnskap
Bevilgning (statsbudsjettet) og brutto driftsutgifter	37 170 000	39 946 211
Oppdragsinntekter og refusjoner		5 844 313
Inntektskrav	(2 180 000)	
Netto bevilgning, og netto driftsutgifter	34 990 000	34 101 898
Ubenyttede midler		888 102

De ubenyttede midlene, kr. 888 102, vil bli søkt overført til 2011.

9.4 Administrative saker

Av større enkeltoppgaver for administrasjonsseksjonen i 2010 kan nevnes:

- Utlysning og inngåelse av ny rammeavtale med trykkeri om SIRUS' publikasjoner. Det kom inn tre tilbud og prosessen endte med fornyet avtale med 07 Gruppen.
- Utlysning og inngåelse av ny rammeavtale om banktjenester. Det kom inn tre tilbud og avtale med DnB NOR ble fornyet.

På personalområdet har det i 2010 i hovedsak vært ordinær drift, inkl. forberedelse av lokale lønnsforhandlinger (selve forhandlingene gjennomføres av Helse- og omsorgsdepartementet og de sentrale tjenestemannsorganisasjonene) og rekrutteringsarbeid. Det er også nedsatt et arbeidsmiljøutvalg (AMU) og HMS-planen er blitt revidert. Sykefraværet i 2010 var på 4,3 %, det samme som i 2009.

Instituttet har i 2010 skiftet ut gardiner og møbler i biblioteket. Møbler og annet utstyr til den enkelte kjøpes som regel inn som en følge av den årlige «vernerunden», dvs. oppfølgingen av vårt fysiske arbeidsmiljø.

SIRUS benytter det elektroniske journalføringssystemet DocuLive til arkivering. All inn- og utgående post, samt en del interne dokumenter, skannes. Alle ansatte har tilgang til en egen søkemonul (web-søk), slik at de nå kan få skannede dokumenter opp på sine skjermer. Søkemonulen har også mulighet for gjenbruk av dokumenter. Seniorrådgiver Jorunn Moen har funksjon som arkivleder.

9.5 Maskiner og utstyr

SIRUS fortsatte i 2010 moderniseringen av instituttets maskinpark, med fokus på oppgradering av pc-skjermer og bærbare maskiner.

SIRUS har inngått avtale med Idium AS om utvikling og drifting av instituttets nettsted (www.sirus.no). Den nye løsningen ble lansert høsten 2010.

SIRUS benyttet Embassi AS til å drifte instituttets datasystem og til å yte brukerstøtte til ansatte. Det er utarbeidet nye retningslinjer og rutiner for datasupport for å gi ansatte raskere tilbakemelding og kortere ventetid for støtte. IKT-ansvarlig ved instituttet har vært seniorrådgiver Anders Bryhni.

